

ՀՀ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

EIMC N17-1/16
Տարեկան 2016

ՀԱՅԷԿՈՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳ

(ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԿԵՆՏՐՈՆ)

ՀՀ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ
ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ն Ք

• ՕԴԱՅԻՆ ԱՎԱԶԱՆ

• ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՏԵՂՈՒՄՆԵՐ

• ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐ

<http://www.armmonitoring.am>

Բովանդակություն

ՕԴԱՅԻՆ ԱՎԱԶԱՆ.....	4
Երևան.....	4
Գյումրի.....	9
Վանաձոր.....	10
Ալավերդի.....	11
Հրազդան.....	14
Արարատ.....	17
Մթնոլորտային օդի դիտարկումները հանրապետության տարբեր բնակավայրերում....	18
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐ.....	20
ՀՀ գետերի ջրի քիմիական որակը 2016թ.-ին.....	20
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք.....	29
Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք.....	29
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք.....	30
Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք.....	31
Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք.....	31
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք.....	31
ՀՀ ջրամբարների ջրի քիմիական որակը 2016թ.-ին.....	33
Արաքս գետ.....	35
Սևանա լիճ.....	40
«Եվրոպայի մեծ հեռավորությունների վրա անդրսահմանային աղտոտիչների տարածման դիտարկումների և գնահատման համատեղ ծրագիր (EMEP)».....	58
Մթնոլորտային օդում որոշվող ցուցանիշների ցանկ.....	63
Մակերևութային ջրերում որոշվող ցուցանիշների ցանկ.....	63
Տեղումներում որոշվող ցուցանիշների ցանկ.....	64
Մթնոլորտային օդում որոշ աղտոտիչների ՍԹԿ-ներ.....	65
Էկոլոգիական նորմեր.....	66
Մակերևութային ջրերի աղտոտվածության չափանիշներ.....	67
«Արտակարգ բարձր աղտոտվածություն» և «բարձր աղտոտվածություն» արտահայտությունների սահմանումը.....	68

ՕՂԱՅԻՆ ԱՎԱԶԱՆ

2016 թվականի ընթացքում օդային ավազանի որակի դիտարկումներ կատարվել են հանրապետության Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Կապան, Քաջարան, Չարենցավան, Մարտունի քաղաքներում և Սյունիք գյուղական համայնքում: Ընդհանուր առմամբ վերը թվարկված բնակավայրերում գործել է պասիվ նմուշառման 216 դիտակետ և 16 ստացիոնար դիտակայան, որոնցից 6 ստացիոնար դիտակայանում (Երևան և Ալավերդի քաղաքներում) կատարվել են շուրջօրյա ավտոմատ դիտարկումներ:

Գործող 16 դիտակայանի միջոցով ակտիվ եղանակով վերցված օդի 17171 փորձանմուշում որոշվել են փոշու, ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի և գետնամերձ օզոնի պարունակությունները: Երևան քաղաքի փոշու որոշ փորձանմուշներում որոշվել են մետաղների պարունակությունը: Հանրապետության 11 քաղաքում տեղադրված պասիվ նմուշառման 216 դիտակետից ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի պարունակությունները որոշելու համար վերցվել է օդի 20059 փորձանմուշ: Երևան և Ալավերդի քաղաքներում տեղադրված կայաններում ավտոմատ դիտարկումների միջոցով կատարվել է համապատասխանաբար 338996 և 110797 դիտարկում:

Հիմնական ծրագրի շրջանակներում ընդհանուր առմամբ վերցվել է օդի 37230 փորձանմուշ, որոշվել՝ 491060 ցուցանիշ:

Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Կապան, Քաջարան, Չարենցավան, Մարտունի, Ծաղկաձոր քաղաքների և Սյունիք գյուղական համայնքի մթնոլորտում ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական և միջին շաբաթական կոնցենտրացիաների բաշխվածության քարտեզներն՝ ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների, հասանելի են <http://www.armmonitoring.am/> ինտերնետային կայքում:

Երևան

2016 թվականին Երևան քաղաքում կատարվել են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի օքսիդների, ածխածնի մոնօքսիդի և գետնամերձ օզոնի դիտարկումներ: Քաղաքում գործել է պասիվ նմուշառման 47 դիտակետ և յոթ դիտակայան (№1, №2, №7, №8, №16-1 №18 և №19), որից երկուսում՝ №2 և №18 կատարվել են միայն ակտիվ (24-ժամյա), իսկ մնացած հինգ դիտակայանում (№1, №7, №8, №16-1 և №19)՝ ինչպես ակտիվ, այնպես էլ ավտոմատ դիտարկումներ:

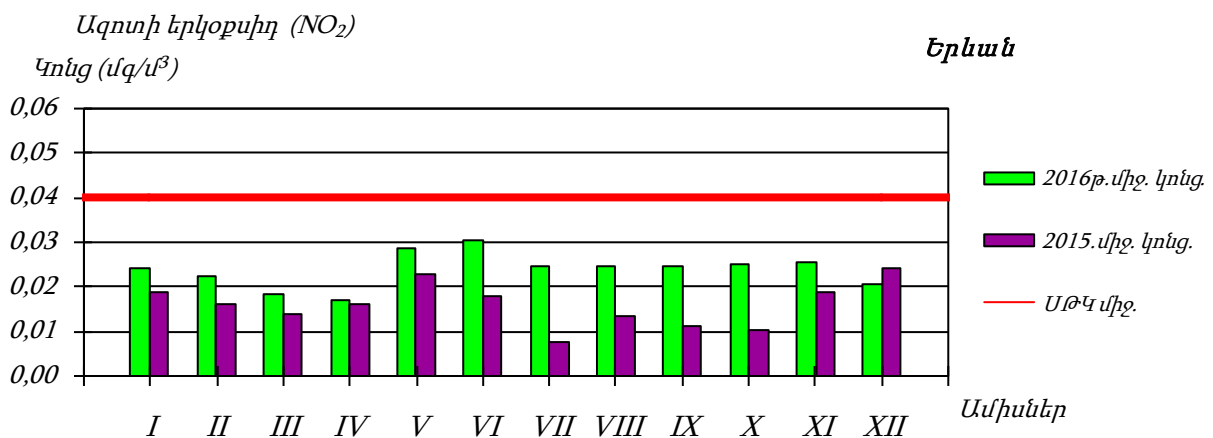
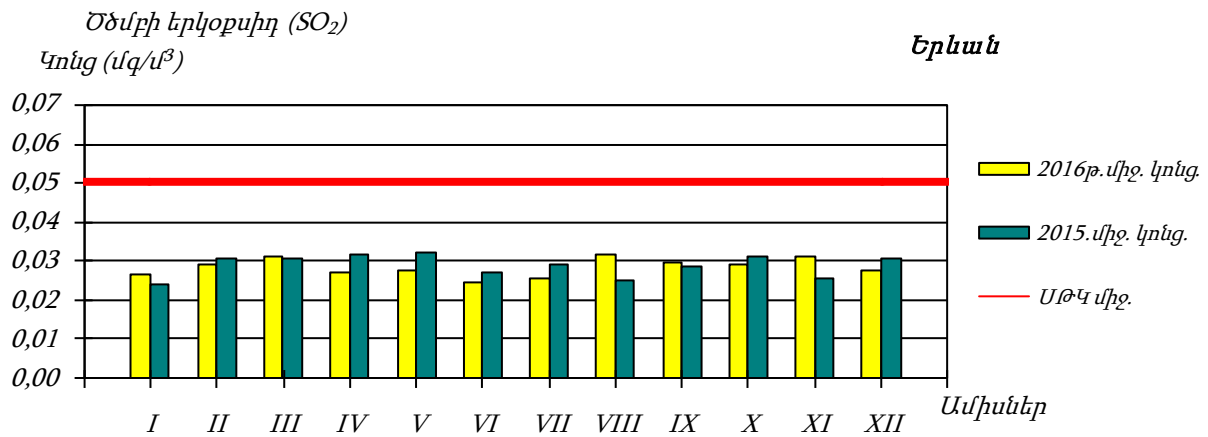
2016 թվականի ընթացքում Երևանում ակտիվ նմուշառմամբ վերցվել է օդի 9509, պասիվ նմուշառմամբ՝ 4169 փորձանմուշ, ավտոմատ եղանակով կատարվել է 338996 դիտարկում: Ածխածնի մոնօքսիդի տարվա առավելագույն կոնցենտրացիան դիտվել է նոյեմբերի 10-ին ժամը 19⁴⁵-ին՝ 13.13 մգ/մ³, ծծմբի երկօքսիդինը՝ փետրվարի 2-ին ժամը 15³⁰-ին՝ 2.93 մգ/մ³ (Կենտրոն համայնք):

Որոշված ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները (ՍԹԿ):

Ակտիվ նմուշառման եղանակով դիտարկումների արդյունքները Երևանում.

Որոշվող միացություն (դիտակայանի քանակ)	Դիտարկված առավելագույն կոնցենտրացիա, մգ/մ ³ (դիտակայանի համար)	ՍԹԿ-ից գերազանցումների քանակ		Միջին տարեկան կոնցենտրացիա, մգ/մ ³	ՍԹԿ միջին օրական, մգ/մ ³
		>1 ՍԹԿ	>5 ՍԹԿ		
Ծծմբի երկօքսիդ (7)	0.156 (դիտ. N2)	27	-	0.028	0.05
Ազոտի երկօքսիդ (7)	0.131 (դիտ. N18)	321	-	0.023	0.04
Փոշի (7)	0.603 (դիտ. N19)	328	-	0.095	0.15
Գետնամերձ օզոն (7)	0.036 (դիտ. N1)	1	-	0.005	0.03

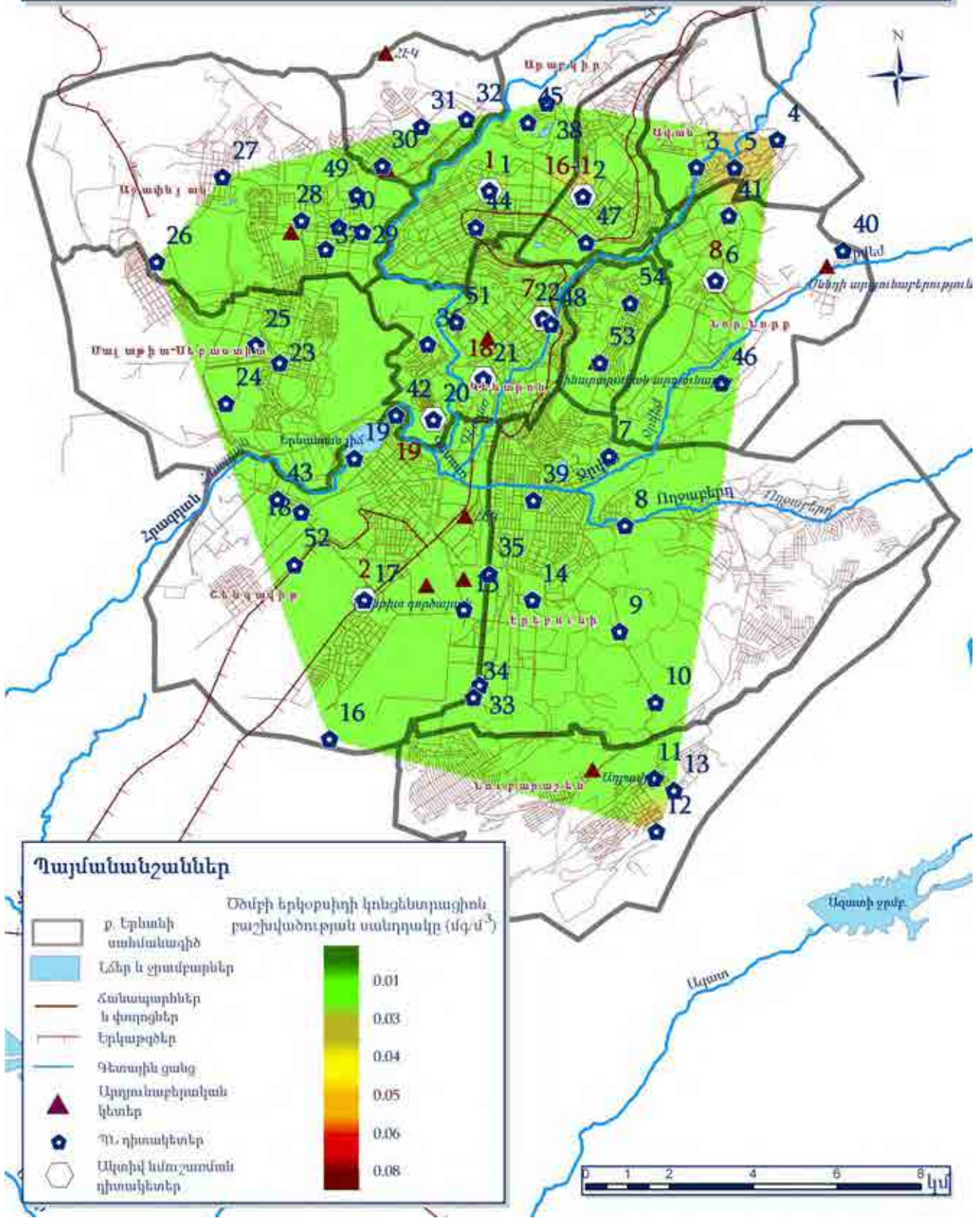
Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները (ակտիվ նմուշառում).

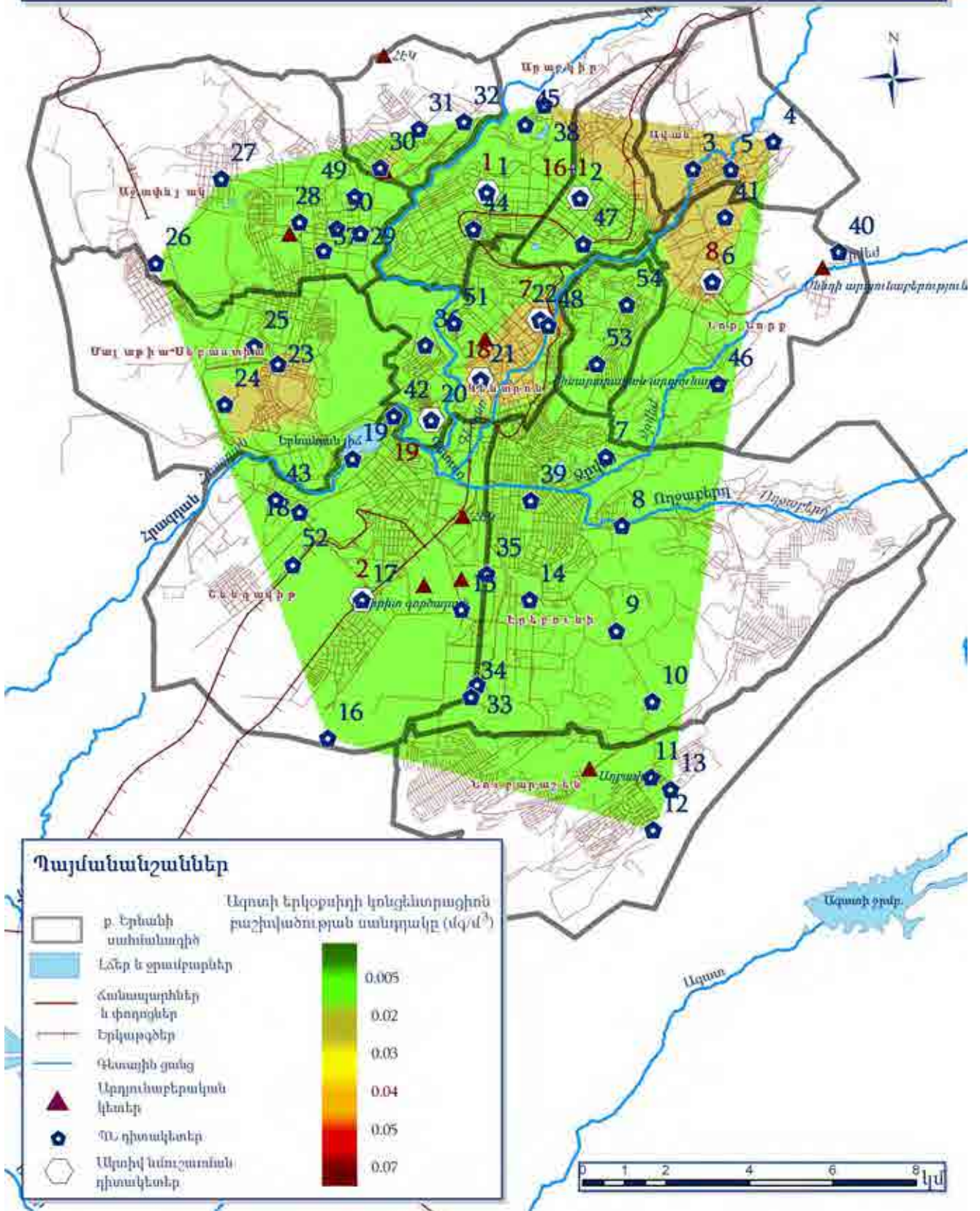
Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ընդհանուր փոշու մեջ որոշված ծանր մետաղների
միջին տարեկան կենցենտրացիաները

Ցուցանիշ	Միավոր	Ամիս												Տարեկան
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Fe	մկգ/մ ³	0.11	0.08	0.07	0.18	0.04	0.06	0.14	0.15	0.19	0.20	0.18	0.23	0.14
Co	նգ/մ ³	0.07	0.05	0.16	0.15	0.06	0.04	0.11	0.06	0.11	0.11	0.03	0.13	0.09
Ni	նգ/մ ³	1.72	3.29	2.99	4.18	1.42	2.02	1.30	2.03	4.65	4.89	2.47	1.00	2.66
Cu	մկգ/մ ³	0.011	0.006	0.014	0.010	0.005	0.005	0.017	0.009	0.017	0.010	0.008	0.013	0.011
Zn	նգ/մ ³	54.9	60.8	63.0	86.2	45.7	24.7	25.9	17.3	77.7	27.7	25.5	38.4	45.65
As	նգ/մ ³	0.07	0.04	0.10	0.23	0.05	0.07	0.12	0.11	0.18	0.13	0.11	0.01	0.10
Mo	նգ/մ ³	2.10	4.20	1.67	3.51	1.88	2.71	1.04	1.15	2.06	1.67	0.64	5.76	2.37
Cd	նգ/մ ³	0.08	0.07	0.13	0.13	0.06	0.05	0.12	0.11	0.21	0.11	0.17	0.31	0.13
Pb	նգ/մ ³	3.52	2.14	4.03	5.59	2.29	2.18	2.80	1.55	4.33	6.89	0.81	5.32	3.45

Մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO₂) միջին տարեկան կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը /ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների/ 2016/ԵՐԵՎԱՆ

Մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO_2) միջին տարեկան կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը /ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների/ 2016/ԵՐԵՎԱՆ

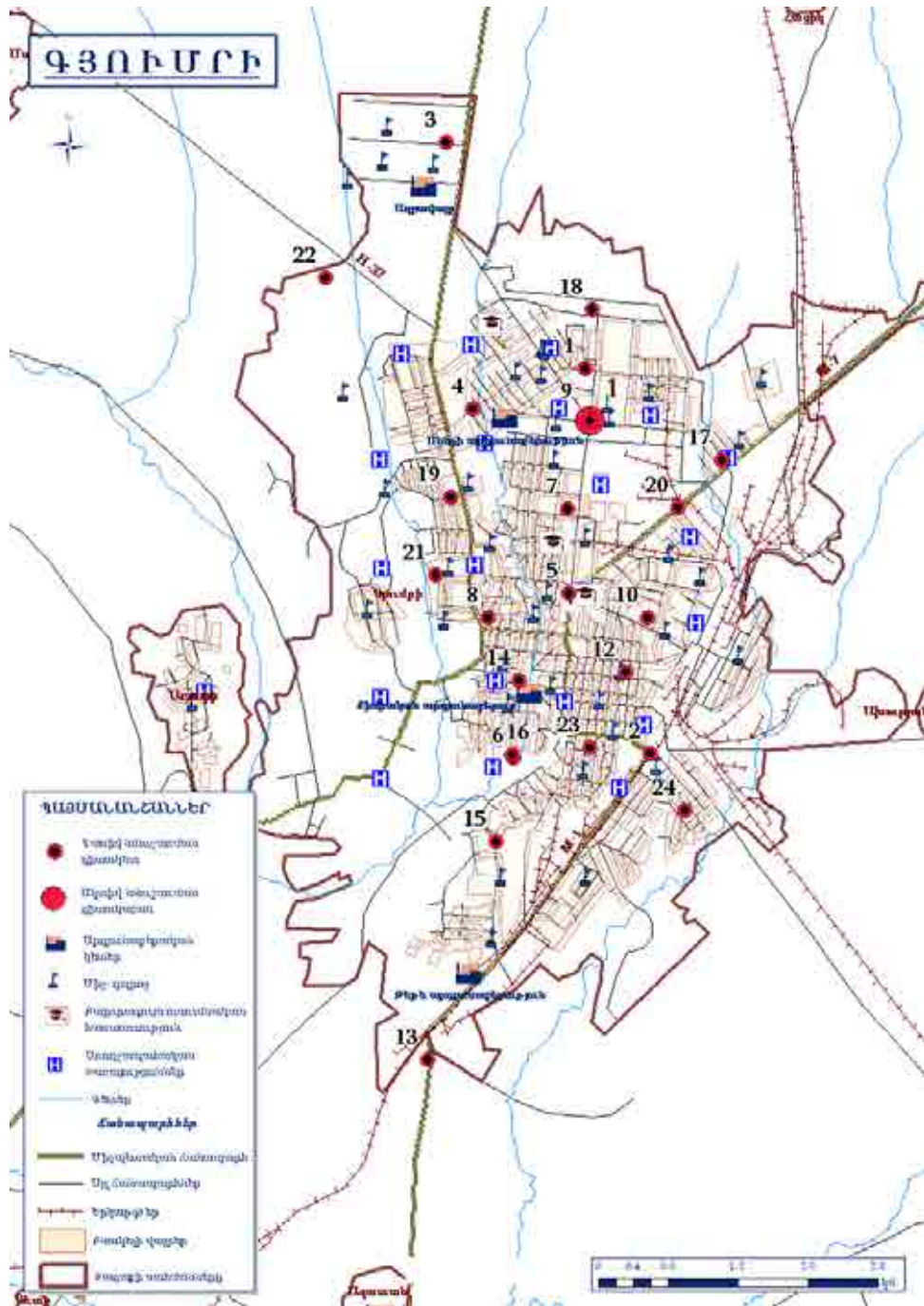

Գյումրի

2016 թվականին Գյումրի քաղաքում կատարվել են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործել է ակտիվ նմուշառման մեկ դիտակայան և պասիվ նմուշառման 24 դիտակետ:

Ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառմամբ վերցվել է օդի 355, իսկ պասիվ նմուշառմամբ՝ 2389 փորձանմուշ:

Ծծմբի երկօքսիդի և փոշու միջին տարեկան կոնցենտրացիաները գերազանցել են համապատասխան ՄԹԿ-ները 1.4 և 1.2 անգամ: Ազոտի երկօքսիդի միջին տարեկան կոնցենտրացիան ՄԹԿ-ն չի գերազանցել:

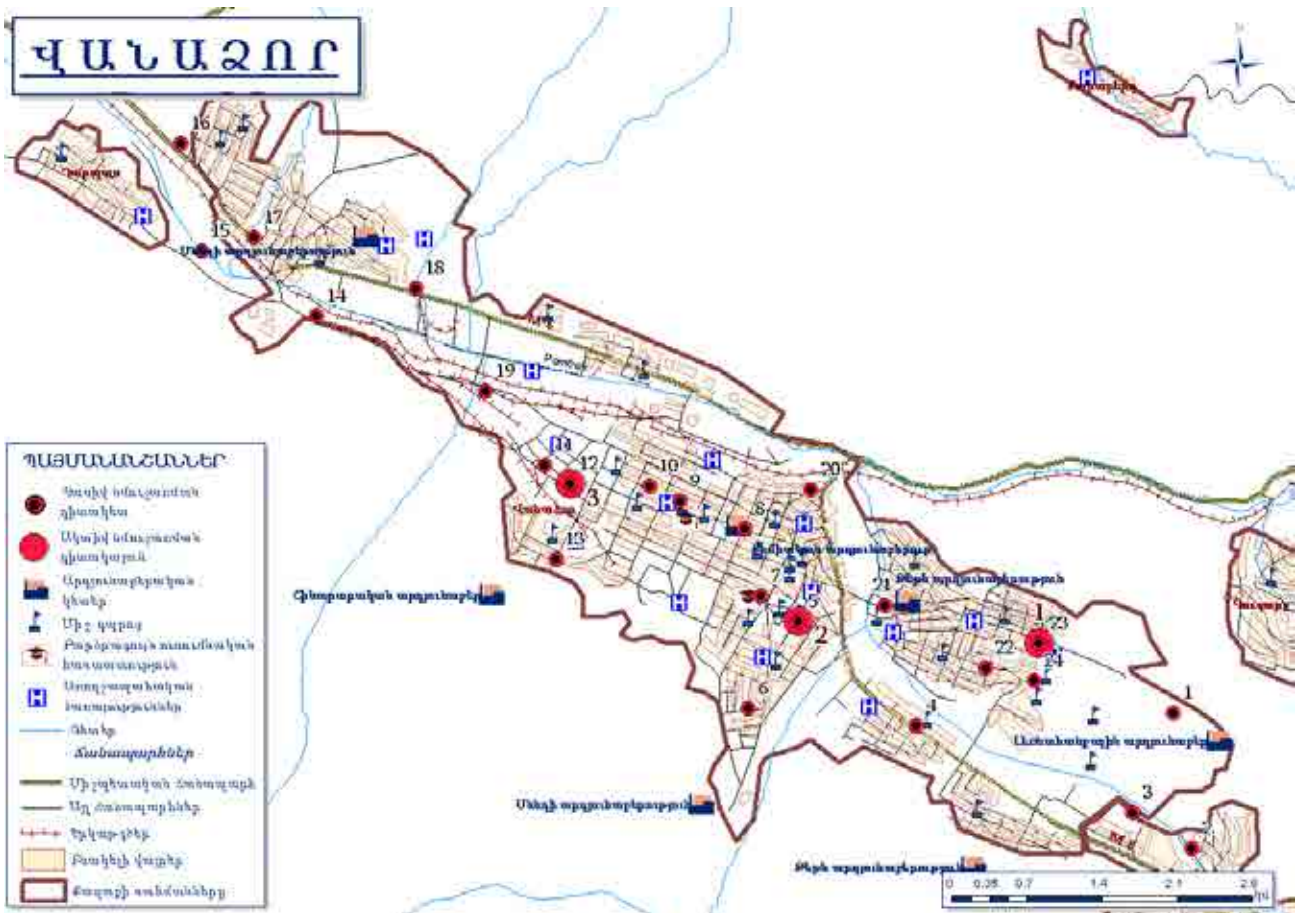

Վանաձոր

Վանաձոր քաղաքում կատարվել են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: 2016 թվականին քաղաքում գործել է ակտիվ նմուշառման երեք դիտակայան և պասիվ նմուշառման 24 դիտակետ:

Ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառմամբ վերցվել է օդի 3189, պասիվ նմուշառմամբ՝ 2384 փորձանմուշ:

Ծծմբի երկօքսիդի միջին տարեկան կոնցենտրացիան ՍԹԿ-ն գերազանցել է 1.4 անգամ: Ազոտի երկօքսիդի և փոշու միջին տարեկան կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Ալավերդի

2016 թվականի ընթացքում Ալավերդի քաղաքում կատարվել են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի օքսիդների և ածխածնի մոնօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործել է ակտիվ նմուշառման երեք դիտակայան և պասիվ նմուշառման 38 դիտակետ:

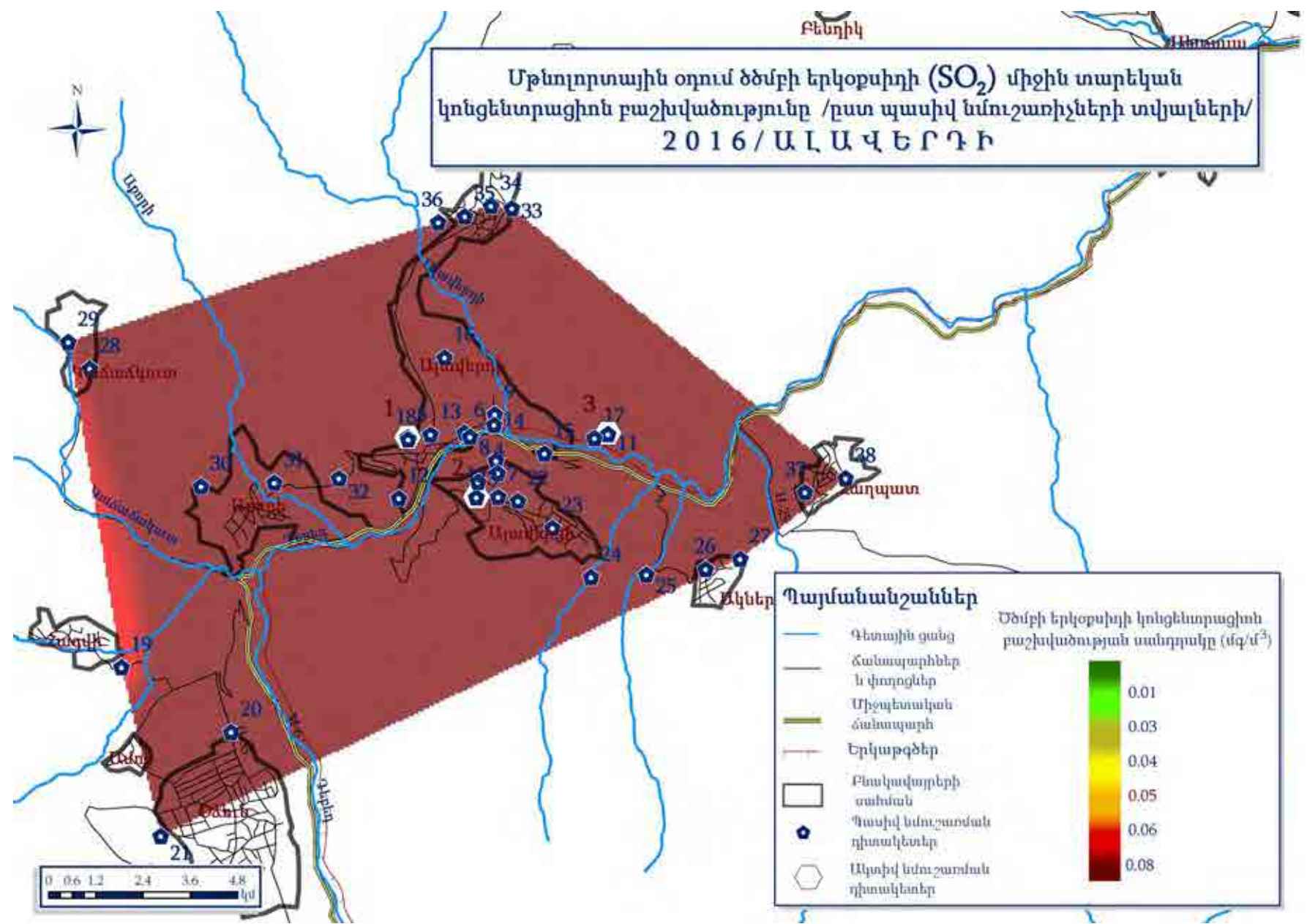
Ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառմամբ վերցվել է օդի 2719, պասիվ նմուշառմամբ՝ 3706 փորձանմուշ, ավտոմատ դիտարկումների կայանում կատարվել է 110797 դիտարկում:

Ածխածնի մոնօքսիդի տարվա առավելագույն կոնցենտրացիան դիտվել է սեպտեմբերի 28-ին ժամը 20¹⁵-ին՝ 4.86 մգ/մ³, ազոտի մոնօքսիդինը՝ փետրվարի 26-ին ժամը 23⁰⁰-ին՝ 0.02 մգ/մ³:

Ծծմբի երկօքսիդի միջին տարեկան կոնցենտրացիան գերազանցել է ՍԹԿ-ն 2.4 անգամ: Որոշված մյուս ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Բենդիկ

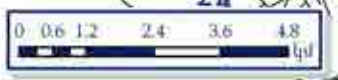
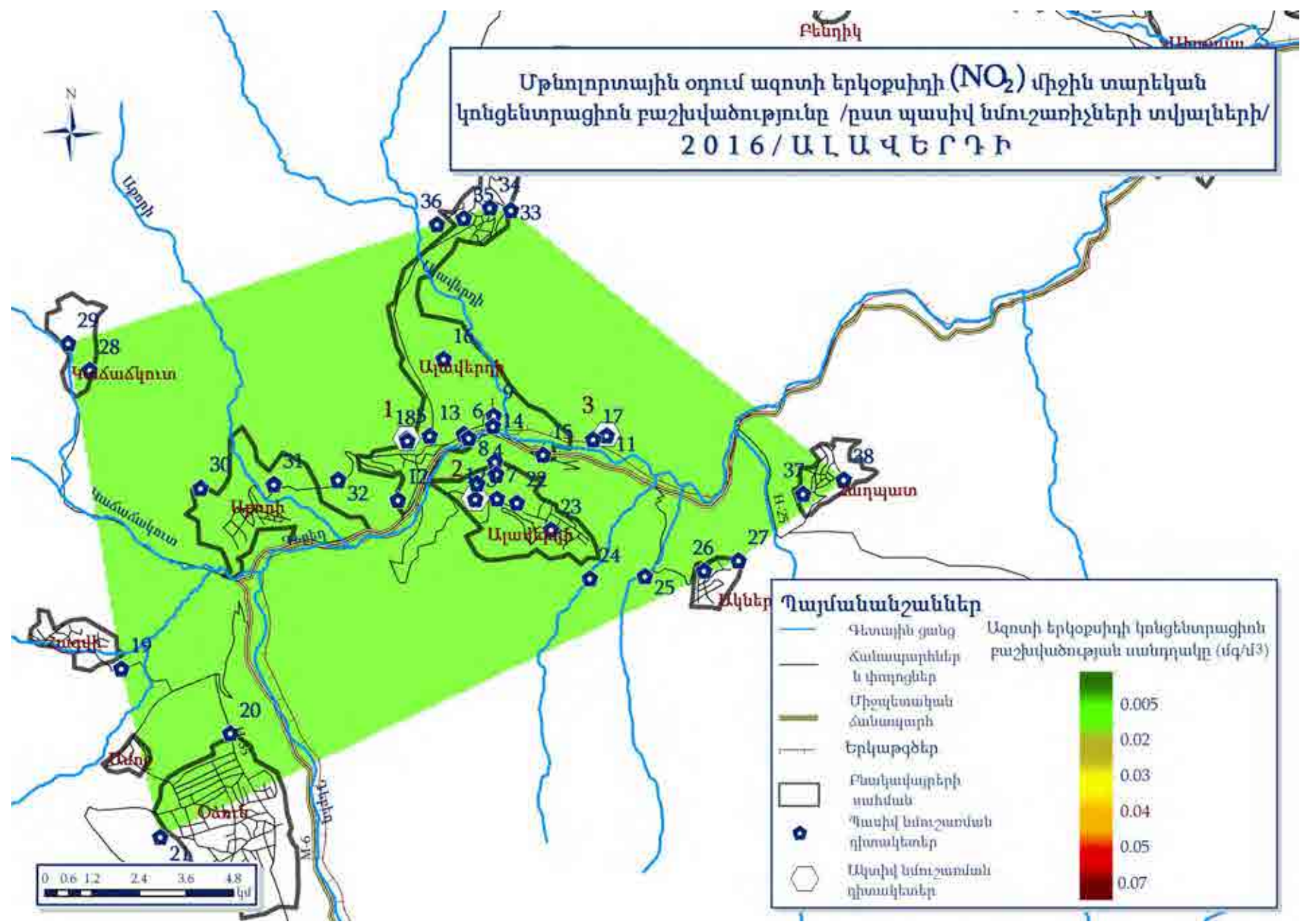
Մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO₂) միջին տարեկան կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը /ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների/ 2016/Ա.Լ.Ա.Վ.Ե.Բ.Դ.Ի

0 0.6 1.2 2.4 3.6 4.8 կմ

Բենդիկ

Մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO₂) միջին տարեկան կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը /ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների/ 2016/ Ա Լ Ա Վ Ե Ր Դ Ի

Պայմանանշաններ

- Գետային ցանց
- Հանապարհներ և փողոցներ
- Միջպետական ճանապարհ
- Երկաթգծեր
- Բնակավայրերի սահման
- ⬠ Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
- ⬡ Ակտիվ նմուշառման դիտակետեր

Ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ³)

0.005
0.02
0.03
0.04
0.05
0.07

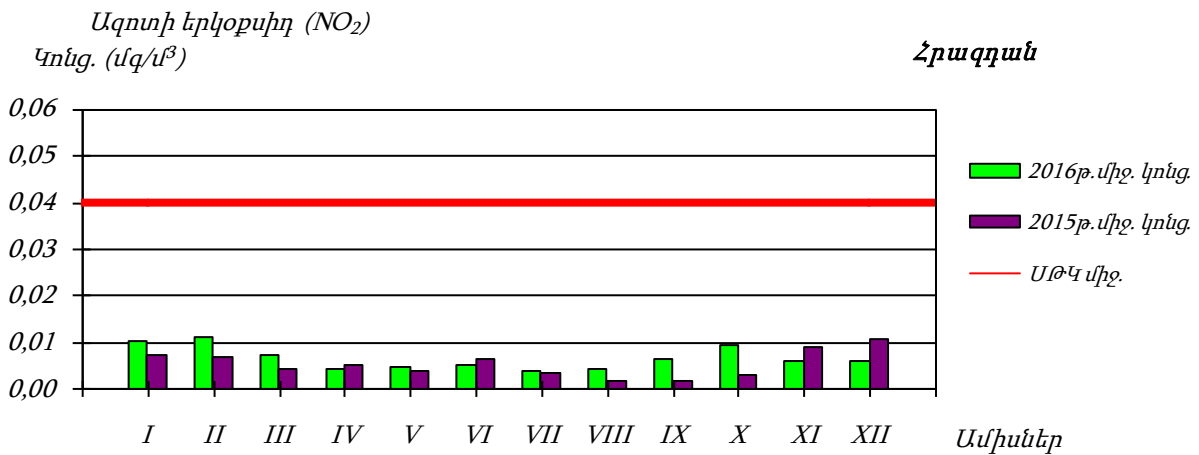
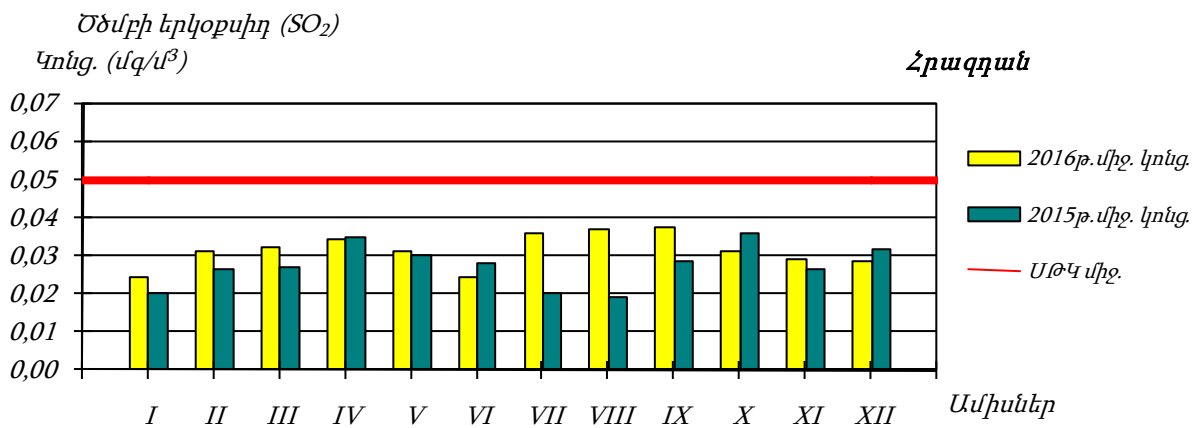
Հրազդան

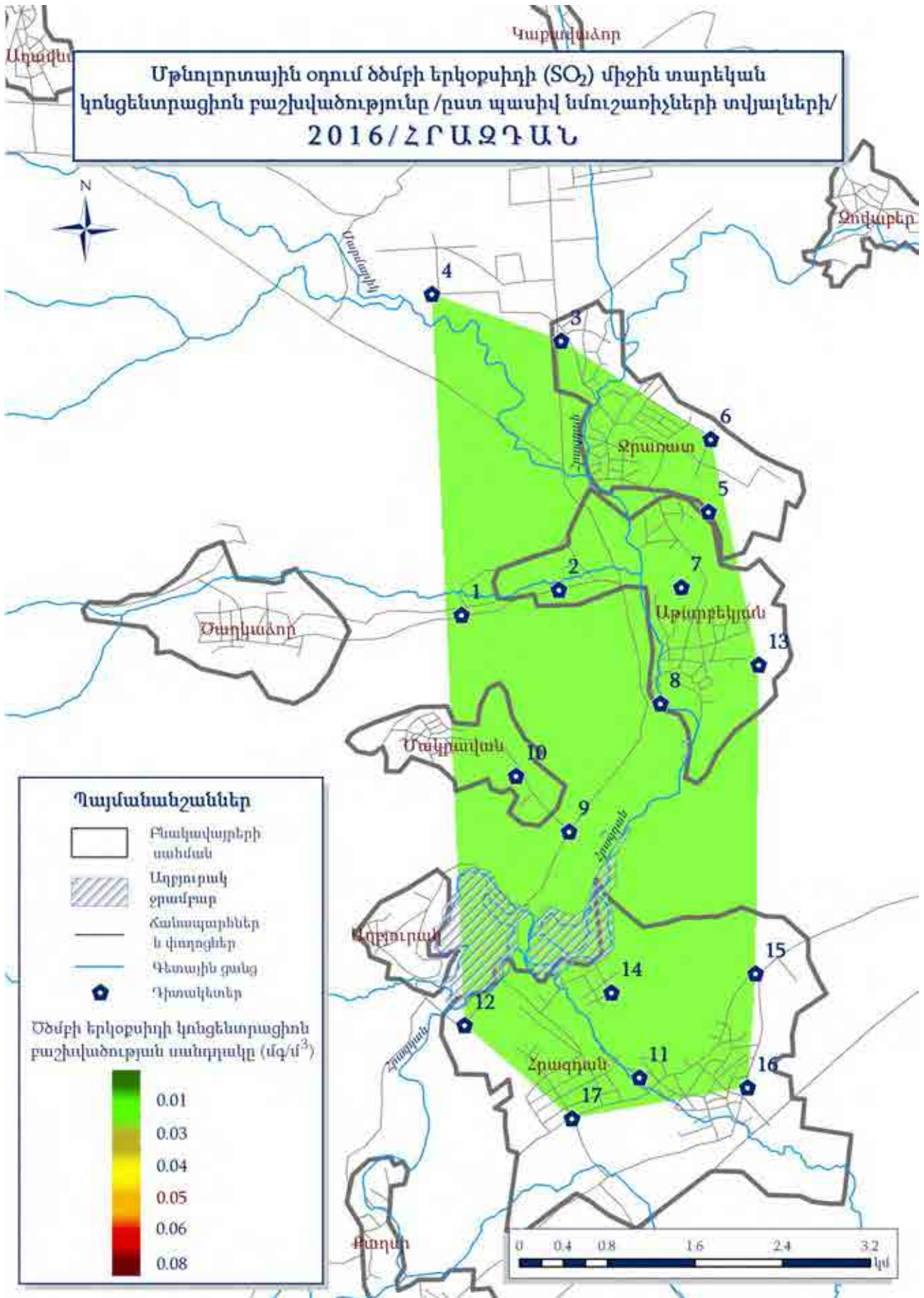
2016 թվականի ընթացքում Հրազդան քաղաքում կատարվել են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործել է ակտիվ նմուշառման մեկ դիտակայան և պասիվ նմուշառման 17 դիտակետ:

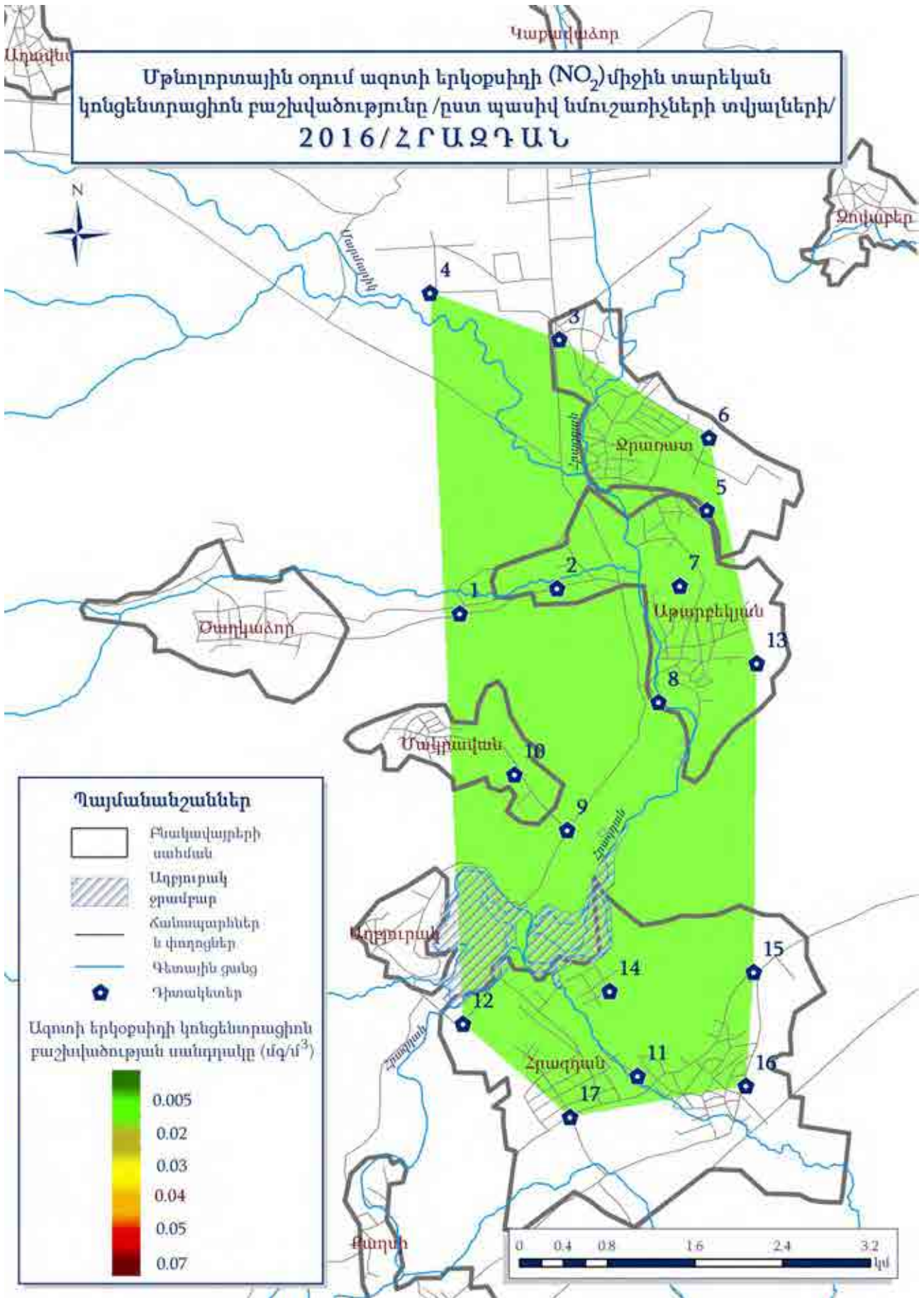
Ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառմամբ վերցվել է օդի 1040, պասիվ նմուշառմամբ՝ 1723 փորձանմուշ:

Որոշված ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները (ակտիվ նմուշառում) .

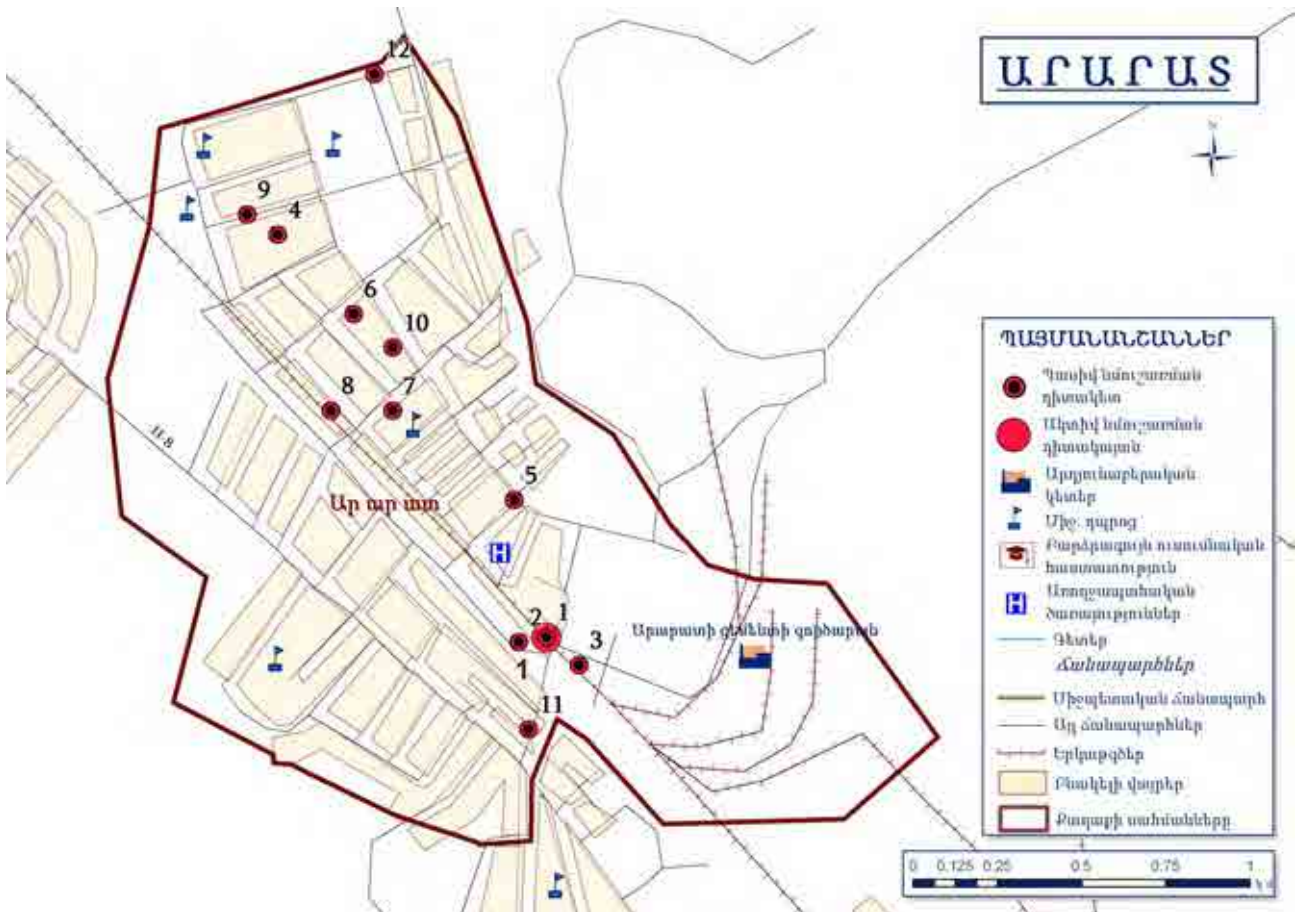

Արարատ

2016 թվականի ընթացքում Արարատ քաղաքում կատարվել են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործել է ակտիվ նմուշառման մեկ դիտակայան և պասիվ նմուշառման 12 դիտակետ:

Ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառմամբ վերցվել է օդի 359, պասիվ նմուշառմամբ՝ 1216 փորձանմուշ:

Որոշված ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՄԹԿ-ները:

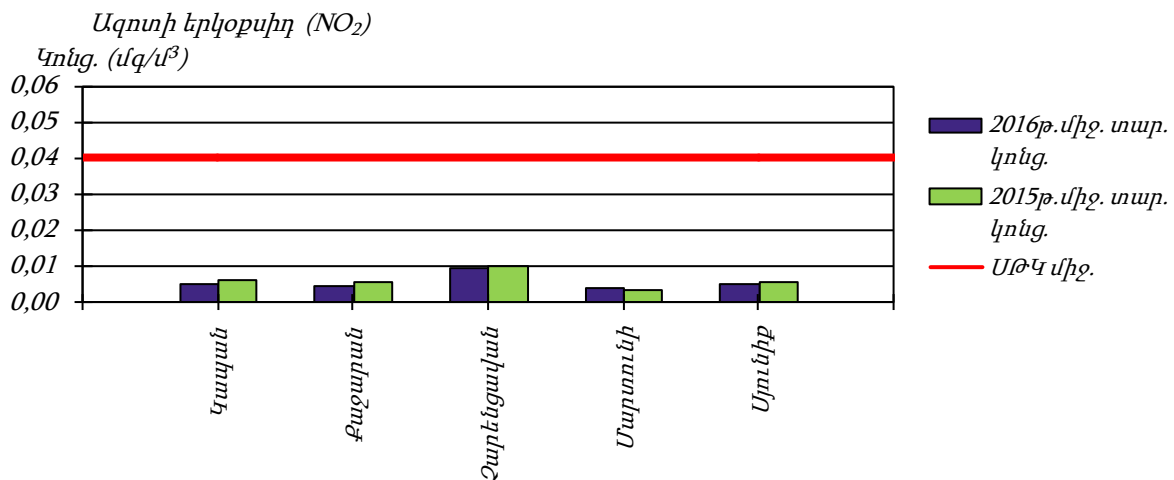
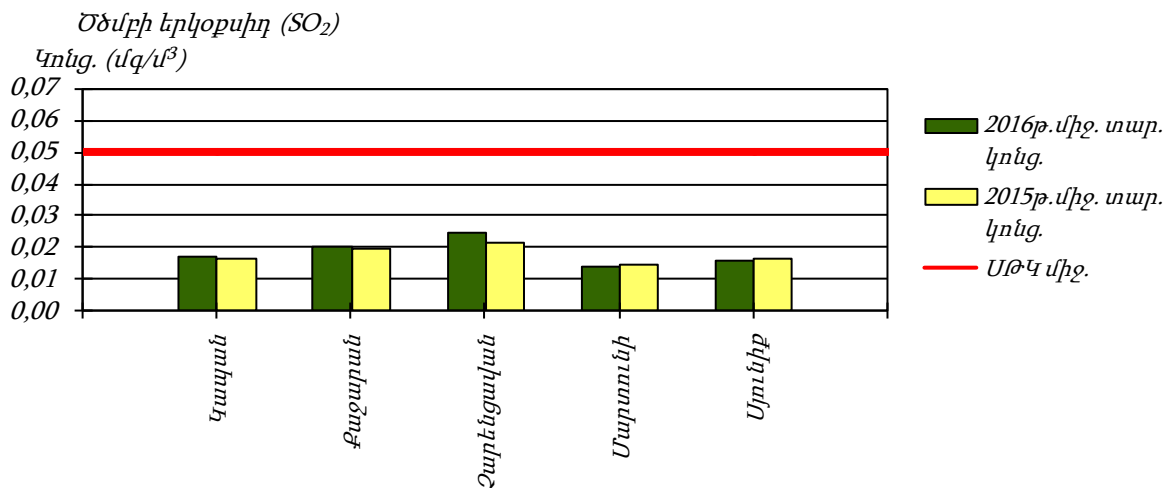
Մթնոլորտային օդի դիտարկումները հանրապետության տարբեր բնակավայրերում

2016 թվականի ընթացքում պասիվ նմուշառիչներով օդային ավազանի դիտարկումներ կատարվել են հանրապետության Կապան, Քաջարան, Չարենցավան, Մարտունի քաղաքներում, Սյունիք գյուղական համայնքում: Վերցված օդի փորձանմուշներում որոշվել են ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի պարունակությունները:

Կապան քաղաքի 11 դիտակետում տեղադրված պասիվ նմուշառիչներով վերցվել է օդի 911 փորձանմուշ, Քաջարան քաղաքի 15 դիտակետից՝ 1228 փորձանմուշ, Չարենցավան քաղաքի 10 դիտակետից՝ 994 փորձանմուշ, Մարտունի քաղաքի 10 դիտակետից՝ 607 փորձանմուշ, Սյունիք գյուղական համայնքի 9 դիտակետից՝ 732 փորձանմուշ:

Նշված բնակավայրերի մթնոլորտում որոշված ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի միջին տարեկան կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

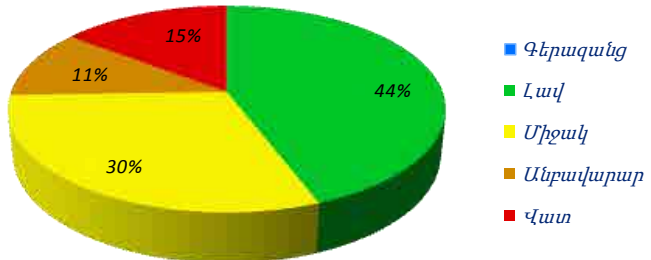
Մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները ըստ տարբեր բնակավայրերի (պասիվ նմուշառում)։

ՀՀ մակերևութային ջրերի քիմիական որակը 2016 թվականին

2016թ.-ին ՀՀ գետերի և ջրամբարների ջրի քիմիական որակի նկարագիրը (դիտակետերի ընդհանուր թիվ՝ 103)

ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐ

2016 թվականի ընթացքում մակերևութային ջրերի որակի դիտարկումներ իրականացվել են հանրապետության 41 գետի, Արփա-Սևան թունելի, Արփի լճի, Ախուրյանի, Ապարանի, Ագատի, Կեչուտի ջրամբարների, Երևանյան և Սևանա լճերի 131 դիտակետում, որտեղից վերցվել է 966 փորձանմուշ: Վերցված փորձանմուշներում որոշվել է 40320 ցուցանիշ: Իրականացված դիտարկումների արդյունքները բերված են աղյուսակներում:

ՀՀ կառավարության «Կախված տեղանքի առանձնահատկություններից՝ յուրաքանչյուր ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրի որակի ապահովման նորմերը սահմանելու մասին» որոշմամբ (ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշում) ՀՀ-ում մակերևութային ջրերի որակի գնահատման համակարգը ջրի քիմիական որակի յուրաքանչյուր ցուցանիշի համար տարբերակում է կարգավիճակի հինգ դաս՝ «գերազանց» (1-ին դաս), «լավ» (2-րդ դաս), «միջակ» (3-րդ դաս), «անբավարար» (4-րդ դաս) և «վատ» (5-րդ դաս): Ջրի քիմիական որակի ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով: Եթե մակերևութային ջրային մարմնի որակի տարբեր ցուցանիշներ ընկնում են որակի տարբեր դասերի մեջ, ապա վերջնական դասակարգման մեջ հաշվի է առնվում վատագույնը: Օրինակ՝ եթե կոնկրետ ջրային մարմնի մեկ ցուցանիշ ցույց է տալիս «անբավարար» (4-րդ դաս) դասի կարգավիճակ, իսկ մնացած բոլորը ցույց են տալիս ավելի լավ կարգավիճակ, ապա այդ ջրային մարմինը դասակարգվում է «անբավարար» կարգավիճակի դասին (4-րդ դաս): Գործում է հետևյալ սկզբունքը. «Եթե մեկը վատ վիճակում է, ապա բոլորն են վատ վիճակում»:

ՀՀ գետերի ջրի քիմիական որակը 2016թ.-ին

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համարը)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հյուսիսային	Փամբակ	0,5 կմ գյ. Հարթազյուղից վերև (1)	-	2-րդ	2-րդ
		0,5 կմ ք. Սպիտակից ներքև (2)	ԸԱԱ	3-րդ	4-րդ
			Նիտրատ իոն	4-րդ	
	0,6 կմ ք. Վանաձորից վերև (3)	Նիտրատ իոն, ԸԱԱ, կախված մասնիկներ	3-րդ	3-րդ	
	Փամբակ	4,5 կմ ք. Վանաձորից ներքև (4)	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ԸԱԱ, կախված մասնիկներ	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն	4-րդ	
Ամոնիում իոն			5-րդ		

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համարը)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս	
Հյուսիսային	Դեբեդ	0,5 կմ Մարցիգետ գետի թափման կետից ներքև (5)	Նիտրատ իոն	3-րդ	3-րդ	
		0,5 կմ ք. Այրումից վերև (6)	Նիտրատ իոն	3-րդ	5-րդ	
			Կախված մասնիկներ	4-րդ		
			Մոլիբդեն	5-րդ		
		Սահմանի մոտ (7)	Նիտրատ իոն	3-րդ	5-րդ	
			Կախված մասնիկներ	4-րդ		
			Մոլիբդեն	5-րդ		
		Չորագետ	0,5 կմ ք. Ստեփանավանից վերև (8)	–	2-րդ	2-րդ
			Գետաբերան (10)	–	2-րդ	2-րդ
	Տաշիր	0,5 կմ գյ. Միխայելովկայից վերև (11)	ԹՔՊ	3-րդ	3-րդ	
		0,5 կմ գյ. Սարատովկայից ներքև (12)	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ	
	Մարցիգետ	Գետաբերան (13)	–	2-րդ	2-րդ	
	Ախթալա	Գետաբերան (14)	Նիտրատ իոն, երկաթ, հանքայնացում	3-րդ	5-րդ	
			Կոբալտ	4-րդ		
			Ցինկ, պղինձ, կադմիում, մոլիբդեն, մանգան, սուլֆատ իոն, կախված մասնիկներ	5-րդ		
	Գարգառ	Ակունք (210)	–	2-րդ	2-րդ	
		Գետաբերան (342)	–	2-րդ	2-րդ	
	Շնող	Գետաբերան (343)	ԹՔՊ, երկաթ, հանքայնացում	3-րդ	5-րդ	
			Նիտրիտ իոն, սուլֆատ իոն, կախված մասնիկներ	4-րդ		
			Մոլիբդեն	5-րդ		
	Աղստև	1,2 կմ ք. Դիլիջանից վերև (15)	–	2-րդ	2-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համարը)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հյուսիսային	Աղստև	0,5 կմ ք. Դիլիջանից ներքև (16)	–	2-րդ	2-րդ
		1 կմ ք. Իջևանից վերև (17)	–	2-րդ	2-րդ
		Սահմանի մոտ (18)	–	2-րդ	2-րդ
	Գետիկ	0,5 կմ ք. Ճամբարակից վերև (19)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (20)	–	2-րդ	2-րդ
Ախուրյանի	Ախուրյան	0,5 կմ գյ. Ամասիայից վերև (31)	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, երկաթ, կախված մասնիկներ	3-րդ	3-րդ
		1 կմ գյ. Ամասիայից ներքև (32)	Ֆոսֆատ իոն, երկաթ, կախված մասնիկներ	3-րդ	3-րդ
		0,8 կմ ք. Գյումրիից վերև (33)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	4-րդ
			Երկաթ, կախված մասնիկներ	4-րդ	
		5 կմ ք. Գյումրիից ներքև (34)	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, ՇԱԱ	3-րդ	4-րդ
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, երկաթ, կախված մասնիկներ	4-րդ	
	0,5 կմ գյ. Երվանդաշատից ներքև (35)	ԹՔՊ, կախված մասնիկներ	3-րդ	3-րդ	
	Աշոցք	0,5 կմ գյ. Արտաշենից վերև (36)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (37)	Արսեն	3-րդ	3-րդ
	Կարկաչուն	Գետաբերան (38)	ԹԿՊ ₅ , ԹՔՊ, նիտրատ իոն, մանգան, ՇԱԱ, հանքայնացում, կախված մասնիկներ	3-րդ	5-րդ
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մոլիբդեն, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն, Ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
Ֆոսֆատ իոն			5-րդ		

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համարը)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Ախուրյանի	Մեծամոր	10 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ (40)	Լուծված թթվածին, ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, բոր, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
			Ամոնիում իոն, Նիտրիտ իոն, սուլֆատ իոն	4-րդ	
		11 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ-արևելք (41)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, մանգան, ԸԱԱ, սուլֆատ իոն	3-րդ	4-րդ
			Լուծված թթվածին, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
		0,5 կմ գյ. Ռանչպարից ներքև (42)	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, մանգան, բոր	3-րդ	3-րդ
		Հրազդանի	Քասախ	0,5 կմ ք. Ապարանից վերև (43)	–
0,5 կմ ք. Ապարանից ներքև (44)	ԹՔՊ, ԸԱԱ			3-րդ	5-րդ
	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր			4-րդ	
	Ամոնիում իոն			5-րդ	
1 կմ ք. Աշտարակից վերև (45)	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն			3-րդ	3-րդ
3,5 կմ ք. Աշտարակից ներքև (46)	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն			3-րդ	3-րդ
Գետաբերան (47)	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ԸԱԱ, հանքայնացում			3-րդ	4-րդ
	Նիտրատ իոն			4-րդ	
Գեղարոտ	0,5 կմ գյ. Արագածից վերև (48)		Մանգան	3-րդ	3-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համարը)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս		
Հրազդանի	Գեղարոտ	Գետաբերան (49)	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, ԸԱԱ, կածված մասնիկներ	3-րդ	4-րդ		
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն	4-րդ			
	Հախվերդ	0,5 կմ գյ. Փարպիից ներքև (50)	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում	3-րդ	3-րդ		
	Հրազդան	Հրազդան	գյ. Գեղամավանի մոտ (51)	–	2-րդ	2-րդ	
			0,5 կմ գյ. Քաղսիից ներքև (52)	ԹՔՊ, մանգան, վանադիում	3-րդ	3-րդ	
			0,5 կմ գյ. Արգելից ներքև (53)	ԹՔՊ, մանգան, վանադիում, քլորիդ իոն	3-րդ	3-րդ	
			0,5 կմ Արգնի ՀԷԿ-ից ներքև (54)	Նիտրատ իոն, վանադիում, ԸԱԱ, հանքայնացում	3-րդ	3-րդ	
			6 կմ ք. Երևանից ներքև. գյ. Դարբնիկի մոտ (55)	Հանքայնացում, կախված մասնիկներ	3-րդ	5-րդ	
				ԹՔՊ, կոբալտ	4-րդ		
				Լուծված թթվածին, ԹԿՊ ₅ , ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	5-րդ		
			Գետաբերան (56)	Գետաբերան (56)	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, հանքայնացում	3-րդ	5-րդ
					Լուծված թթվածին, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ԸԱԱ	4-րդ	
					Ամոնիում իոն	5-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համարը)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս		
Հրազդանի	Հրազդան	գյ. Գեղանիստ (225)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, վանադիում, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, հանքայնացում	3-րդ	4-րդ		
			Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան	4-րդ			
	Գետառ	Գետաբերան (59)	ԹՔՊ, մանգան, վանադիում, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, հանքայնացում, կախված մասնիկներ	3-րդ	5-րդ		
			Նիտրատ իոն, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ			
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, Ֆոսֆատ իոն	5-րդ			
	Մարմարիկ	0,5 կմ գյ. Հանքավանից վերև (57)	–	–	2-րդ	2-րդ	
		Գետաբերան (58)	Մանգան, երկաթ	–	3-րդ	3-րդ	
	Սևանի	Ձկնագետ	0,5 կմ գյ. Մեմյոնովկայից վերև (60)	–	–	2-րդ	2-րդ
			Գետաբերան (61)	–	–	2-րդ	2-րդ
		Մասրիկ	0,5 կմ գյ. Վերին Շորժայից վերև (62)	–	–	2-րդ	2-րդ
Գետաբերան (63)			Նիտրատ իոն, վանադիում	–	3-րդ	3-րդ	
Սոթք		0,5 կմ հանքավայրից վերև (64)	–	–	2-րդ	2-րդ	
		Գետաբերան (65)	Նիտրատ իոն, ԸԱԱ	–	3-րդ	3-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համարը)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Սևանի	Կարճաղբյուր	0,5 կմ գյ. Աղբյուրաձորից վերև (66)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (67)	–	2-րդ	2-րդ
	Վարդենիս	0,5 կմ գյ. Վարդենիկից վերև (69)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (70)	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
	Մարտունի	0,5 կմ գյ. Գեղահովիտից վերև (71)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (72)	Ամոնիում իոն	3-րդ	3-րդ
	Արգիճի	0,5 կմ գյ. Լեռնակերտից վերև (73)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (74)	–	2-րդ	2-րդ
	Ծակքար	Գետաբերան (75)	Նիտրատ իոն	3-րդ	3-րդ
	Շողվակ	Գետաբերան (76)	ԹՔՊ	3-րդ	3-րդ
	Գավառագետ	0,5 կմ գյ. Ծաղկավանից վերև (77)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (78)	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ԸԱԱ	3-րդ	3-րդ
Արարատյան	Վեղի	0,5 կմ գյ. Ուրցաձորից վերև (80)	–	2-րդ	2-րդ
		2 կմ ք. Արարատից ներքև (82)	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախված մասնիկներ	3-րդ	3-րդ
	Արփա	0,5 կմ ք. Ջերմուկից վերև (83)	–	2-րդ	2-րդ
		0,5 կմ ք. Վայքից վերև (84)	–	2-րդ	2-րդ
		0,5 կմ ք. Վայքից ներքև (85)	–	2-րդ	2-րդ
		0,5 կմ ք. Եղեգնաձորից վերև (86)	–	2-րդ	2-րդ
		0,5 կմ գյ. Արենիից ներքև (87)	–	2-րդ	2-րդ
	Եղեգիս	0,5 կմ գյ. Շատինից ներքև (88)	–	2-րդ	2-րդ
	Արփա-Սևան թունել	0,7 կմ գյ. Ծովինարից վերև (68)	Նիտրատ իոն	3-րդ	3-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համարը)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հարավային	Մեղրիգետ	0,5 կմ ք. Մեղրիից վերև (89)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (90)	Նիտրիտ իոն	3-րդ	4-րդ
			Ամոնիում իոն	4-րդ	
	Կարճևան	Գետաբերան (344)	Ամոնիում իոն, պղինձ, կադմիում, ալյումին, հանքայնացում	3-րդ	5-րդ
			ԹԿՊ, ԹՔՊ, վանադիում, կոբալտ, երկաթ	4-րդ	
			Մալիբդեն, մանգան, սուլֆատ իոն, կախված մասնիկներ	5-րդ	
	Ողջի	1,8 կմ ք. Քաջարանից վերև (91)	–	2-րդ	2-րդ
			1,8 կմ ք. Քաջարանից ներքև (92)	Ամոնիում իոն, վանադիում, երկաթ, ՇԱԱ, հանքայնացում	3-րդ
		Մանգան, կոբալտ, կախված մասնիկներ		4-րդ	
		Մոլիբդեն		5-րդ	
		0,8 կմ ք. Կապանից վերև (93)	Մոլիբդեն	3-րդ	3-րդ
		6,8 կմ ք. Կապանից ներքև (94)	Ամոնիում իոն, ցինկ, երկաթ, կախված մասնիկներ	3-րդ	5-րդ
			Պղինձ, մանգան, կոբալտ	5-րդ	
	Արծվանիկ	0,5 կմ պոչամբարից վերև (95)	–	2-րդ	2-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համարը)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս	
Հարավային	Արծվանիկ	Գետաբերան (96)	Նիտրիտ իոն, կադմիում, երկաթ, հանքայնացում	3-րդ	5-րդ	
			Կոբալտ, սուլֆատ իոն	4-րդ		
			Մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, կախված մասնիկներ	5-րդ		
	Գեղի	0,5 կմ գյ. Աջաբաջից վերև (97)	Գետաբերան (98)	–	2-րդ	2-րդ
			–	–	2-րդ	2-րդ
	Որոտան	0,5 կմ գյ. Գորայքից վերև (99)	0,5 կմ գյ. Գորայքից վերև (99)	–	2-րդ	2-րդ
			1 կմ ք. Սիսիանից վերև (100)	Վանադիում	3-րդ	3-րդ
			3 կմ ք. Սիսիանից ներքև (101)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
			0,5 կմ գյ. Տաթև ՀԷԿ-ից ներքև (102)	–	2-րդ	2-րդ
			–	–	–	–
	Սիսիան	0,5 կմ գյ. Արևիսից վերև (103)	Գետաբերան (104)	–	2-րդ	2-րդ
			Մանգան Մոլիբդեն	3-րդ 4-րդ	4-րդ	
	Գորիսգետ	3 կմ ք. Գորիսից վերև (106)	1,5 կմ ք. Գորիսից ներքև (107)	–	2-րդ	2-րդ
			ԹՔՊ, նիտրատ իոն	3-րդ	5-րդ	
			ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ		
	–	–	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	5-րդ		

1 -րդ դաս՝ «գերազանց» քիմիական որակ, 2 -րդ դաս՝ «լավ» քիմիական որակ, 3 -րդ դաս՝ «միջակ» քիմիական որակ, 4 -րդ դաս՝ «անբավարար» քիմիական որակ, 5 -րդ դաս՝ «վատ» քիմիական որակ

Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք

Փամբակ գետի ջուրը Հարթագյուղից վերև հատվածում «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Սպիտակ քաղաքից ներքև՝ «անբավարար» որակի է (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով, Վանաձոր քաղաքից վերև հատվածում՝ «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով, ընդհանուր անօրգանական ազոտով և կախված մասնիկներով, Վանաձոր քաղաքից ներքև հատվածում՝ «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով:

Դեբեդ գետի՝ Մարցիգետ գետի թափման կետից ներքև հատվածում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով: Դեբեդ գետի Այրումից վերև և սահմանի մոտ հատվածներում ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով:

Չորագետ գետի ջուրը ողջ հոսանքում «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Տաշիր գետի վերին և ստորին հոսանքում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս). Միխայելովկայից վերև հատվածում՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով, Սարատովկայից ներքև հատվածում՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով, նիտրատ և ֆոսֆատ իոններով:

Մարցիգետ գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Ախթալա գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ցինկով, պղնձով, կադմիումով, մոլիբդենով, մանգանով, սուլֆատ իոնով և կախված մասնիկներով:

Գարգառ գետի ջուրը ողջ հոսանքում «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Շնող գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով:

Աղստև գետի ջուրը ողջ հոսանքում «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Գետիկ գետի ջուրը ողջ հոսանքում «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Ախուրյան գետի Ամասիայից վերև և ներքև, ինչպես նաև Երվանդաշատից ներքև հատվածներում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս). Ամասիայից վերև՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով, ֆոսֆատ իոնով, երկաթով և կախված մասնիկներով, Ամասիայից ներքև՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով, երկաթով և կախված մասնիկներով, Երվանդաշատից ներքև՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով և կախված մասնիկներով, Գյումրի քաղաքից վերև և ներքև հատվածներում՝ «անբավարար» որակի է (4-րդ դաս). Գյումրիից վերև՝ պայմանավորված երկաթով և կախված մասնիկներով, Գյումրիից ներքև՝ պայմանավորված ամոնիում և նիտրիտ իոններով, երկաթով և կախված մասնիկներով:

Աշոցք գետի Արտաշենից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված արսենով:

Կարկաչուն գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով:

Մեծամոր գետի Վաղարշապատից հարավ և հարավ-արևելք ջուրը «անբավարար» որակի է (4-րդ դաս). Վաղարշապատից հարավ՝ պայմանավորված ամոնիում, նիտրիտ և

սուլֆատ իոններով, Վաղարշապատից հարավ-արևելք՝ պայմանավորված լուծված թթվածնով, նիտրիտ և ֆոսֆատ իոններով, Ռանչպար գյուղից ներքև՝ «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով, նիտրիտ և նիտրատ իոններով, մանգանով և բորով:

Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Քասախ գետի Ապարան քաղաքից վերև «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Ապարան քաղաքից ներքև՝ «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով, Աշտարակից վերև և ներքև հատվածներում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս). Աշտարակից վերև՝ պայմանավորված նիտրատ և ֆոսֆատ իոններով, Աշտարակից ներքև՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով և ֆոսֆատ իոններով, գետաբերանի հատվածում ջուրը «անբավարար» որակի է (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով:

Գեղարոտ գետի Արագած գյուղից վերև հատվածում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մանգանով, գետաբերանի հատվածում՝ «անբավարար» որակի է (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, նիտրիտ և նիտրատ իոններով:

Հախվերդ գետի Փարպի գյուղից ներքև հատվածում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով և վանադիումով:

Հրազդան գետի Գեղամավանի մոտ հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Քաղսի գյուղից ներքև, Արգել գյուղից ներքև և Արգնի ՀԷԿ-ից ներքև հատվածներում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս). Քաղսի գյուղից ներքև՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով, մանգանով և վանադիումով, Արգել գյուղից ներքև՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով, մանգանով, վանադիումով և քլորիդ իոնով, Արգնի ՀԷԿ-ից ներքև՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով, վանադիումով, ընդհանուր անօրգանական ազոտով և հանքայնացումով: Երևանից ներքև՝ Դարբնիկ գյուղի մոտ և գետաբերանի հատվածներում Հրազդան գետի ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս). Դարբնիկ գյուղի մոտ հատվածում՝ պայմանավորված լուծված թթվածնով, ԹԿՊ₅-ով, ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով, մանգանով, ընդհանուր անօրգանական ազոտով և ընդհանուր ֆոսֆորով, գետաբերանի հատվածում՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով, Գեղանիստ գյուղի մոտ ջուրը «անբավարար» որակի է (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրիտ և ֆոսֆատ իոններով, մանգանով:

Գետառ գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, նիտրիտ և ֆոսֆատ իոններով:

Մարմարիկ գետի Հանքավանից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մանգանով և երկաթով:

Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Ձկնագետ գետի ողջ հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Մասրիկ գետի Վերին Շորժա գյուղից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով և վանադիումով:

Սոթք գետի հանքավայրից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով և ընդհանուր անօրգանական ազոտով:

Կարճաղբյուր գետի ողջ հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Վարդենիս գետի վերին հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, նիտրիտ և ֆոսֆատ իոններով:

Մարտունի գետի վերին հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով:

Արգիճի գետի ողջ հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Ծակքար գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով:

Շողվակ գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով:

Գավառագետ գետի վերին հոսանքում՝ գյուղ Ծաղկավանից վերև հատվածում, ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով, նիտրատ և ֆոսֆատ իոններով, վանադիումով և ընդհանուր անօրգանական ազոտով:

Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք

Վեդի գետի Ուրցաձոր գյուղից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ Արարատից ներքև հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով, ընդհանուր ֆոսֆորով և կախված մասնիկներով:

Արփա գետի ողջ հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Եղեգիս գետի Շատին գյուղից ներքև ընկած հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Արփա-Սևան թունելի ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով:

Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք

Մեղրիգետի՝ Մեղրիից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով:

Կարճևան գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով, մանգանով, սուլֆատ իոնով և կախված մասնիկներով:

Ողջի գետի Քաջարան քաղաքից վերև ընկած հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ Քաջարանից ներքև և Կապանից ներքև ընկած հատվածներում՝ «վատ» (5-րդ դաս)։ Քաջարանից ներքև՝ պայմանավորված մոլիբդենով, Կապանից ներքև՝ պայմանավորված պղնձով, մանգանով և կոբալտով, Կապանից վերև հատվածում՝ «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով։

Արծվանիկ գետի վերին հոսանքում՝ պոչամբարից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով, մանգանով, վանադիումով և կախված մասնիկներով։

Գեղի գետի ողջ հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս)։

Որոտան գետի Գորայքից վերև և Տաթև ՀԷԿ-ից ներքև հատվածներում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Միսիանից վերև և ներքև՝ «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)։ Միսիանից վերև՝ պայմանավորված վանադիումով, Միսիանից ներքև՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով։

Միսիան գետի Արևիս գյուղից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով։

Գորիսգետի վերին հոսանքում՝ Գորիս քաղաքից վերև հատվածում, ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ Գորիսից ներքև հատվածում՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, նիտրիտ և ֆոսֆատ իոններով։

ՀՀ ջրամբարների ջրի քիմիական որակը 2016թ.-ին

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը (Դիտակետի համարը)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշ ի դասը	Ջրի որակի ընդհանրակա ն դասը
Արփի լճի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (109)	–	2-րդ	2-րդ
Ախուրյանի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (110)	ԹՔՊ	3-րդ	3-րդ
Ապարանի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (111)	ԹՔՊ	3-րդ	3-րդ
Երևանյան լիճ	ամբարտակի մոտ (112)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ՇԱԱ, ընդհանու ր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
		Նիտրիտ իոն	4-րդ	
Ազատի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (113)	–	2-րդ	2-րդ
Կեչուտի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (114)	ԹՔՊ	3-րդ	3-րդ

ՀՀ ջրամբարների ջրի քիմիական որակի գնահատումը կատարվել է համաձայն ՀՀ մակերևութային ջրերի էկոլոգիական նորմերի (ՀՀ կառավարության 2011թ.-ի հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշման հավելված N2):

Արաքս գետի քիմիական որակի մոնիտորինգի արդյունքները 2016թ.-ին

№	Դիտակետի տեղադրություն	Նմուշների քանակ	Գերազանցում	Լուծված թթվածին	ԹԿ ⁵	ՍԹԿ=3 մգ/լ	ՍԹԿ=30 մգ/լ	Ամոնիում իոն, ՍԹԿ=0.39 մգN/լ	Նիտրիտ իոն, ՍԹԿ=0.024 մգN/լ	Սուլֆատ իոն, ՍԹԿ=100 մգ/լ	Նատրիում, ՍԹԿ=120 մգ/լ	Մագնեզիում, ՍԹԿ=40 մգ/լ	Պղինձ, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	Քրոմ, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	Մանգան, ՍԹԿ=0.01 մգ/լ	Վանադիում, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	Ալյումին, ՍԹԿ=0.04 մգ/լ	Սելեն, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ
				ՍԹԿ>6մգ/լ	ՍԹԿ=3 մգ/լ	ՍԹԿ=30 մգ/լ	ՍԹԿ=0.39 մգN/լ	ՍԹԿ=100 մգ/լ	ՍԹԿ=120 մգ/լ	ՍԹԿ=40 մգ/լ	ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	ՍԹԿ=0.01 մգ/լ	ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	ՍԹԿ=0.04 մգ/լ	ՍԹԿ=0.001 մգ/լ		
25	Սուրմալու գյուղի դիմաց	8	ՍԹԿ-ն գերազանցող դեպքերի քանակ	-	2	2	-	2	-	-	-	-	8	5	3	8	5	-
			Միջին տարեկան կոնցենտրացիայի գերազանցումը ՍԹԿ-ից (անգամ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,1	2,0	2,0	6,6
26	Հրազդան գետի թափ. կետից վերև	11	ՍԹԿ-ն գերազանցող դեպքերի քանակ	3	2	2	9	9	6	-	1	10	11	9	11	9	9	9
			Միջին տարեկան կոնցենտրացիայի գերազանցումը ՍԹԿ-ից (անգամ)	-	-	-	2.2	5.1	-	-	-	-	-	-	2,1	4,2	2,7	10,1
27	Հրազդան գետի թափ. կետից ներքև	11	ՍԹԿ-ն գերազանցող դեպքերի քանակ	3	1	6	11	11	7	-	2	10	11	10	10	11	8	9
			Միջին տարեկան կոնցենտրացիայի գերազանցումը ՍԹԿ-ից (անգամ)	-	-	-	3.8	6.8	1,3	-	-	-	-	-	2,2	4,4	2,5	12,0
28	0,5 կմ Արմաշ գյուղից ներքև	11	ՍԹԿ-ն գերազանցող դեպքերի քանակ	2	1	2	2	10	7	-	1	11	11	7	11	10	9	9
			Միջին տարեկան կոնցենտրացիայի գերազանցումը ՍԹԿ-ից (անգամ)	-	-	-	-	6.2	1,3	-	-	-	-	-	2,4	4,3	1,9	12,0
29	2 կմ ք. Ագարակից հարավ	10	ՍԹԿ-ն գերազանցող դեպքերի քանակ	-	3	4	-	5	10	1	1	10	10	4	10	9	8	8
			Միջին տարեկան կոնցենտրացիայի գերազանցումը ՍԹԿ-ից (անգամ)	-	-	-	-	1.4	1.9	-	-	-	-	-	2,4	4,8	1,2	12,9
30	2,5 կմ ք. Ագարակից հարավ-արևելք	10	ՍԹԿ-ն գերազանցող դեպքերի քանակ	-	2	5	1	5	10	1	2	10	10	2	10	7	8	8
			Միջին տարեկան կոնցենտրացիայի գերազանցումը ՍԹԿ-ից (անգամ)	-	-	1,2	-	1,6	1.9	-	-	-	-	-	6,2	5,1	-	13,3

Արաքս գետ

Արաքս գետի 6 դիտակետից վերցված փորձանմուշներում որոշված ցուցանիշներից, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, գերազանցվել են ԹԿՊ₅-ի, ԹՔՊ-ի, ամոնիում, նիտրիտ, սուլֆատ իոնների, պղնձի, քրոմի, մանգանի, վանադիումի, ալյումինի և սելենի ՍԹԿ-ները: Գետից վերցված փորձանմուշներում դիտվում է վանադիումով բարձր աղտոտվածություն: Վանադիումի ՍԹԿ-ն գերազանցվել է 10.1-13.3 անգամ (բացառությամբ 25 դիտակետի փորձանմուշի):

Արաքս գետի Մուրմալու գյուղի դիմաց հատվածում 6.6 անգամ գերազանցվել է վանադիումի, 2.1 անգամ՝ պղնձի, 2.0 անգամ՝ քրոմի և մանգանի, 2.5 անգամ՝ ալյումինի համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Արաքս գետի Հրազդան գետի թափման կետից վերև հատվածում 2.2 անգամ գերազանցվել է ամոնիում իոնի, 5.1 անգամ՝ նիտրիտ իոնի, 2.1 անգամ՝ պղնձի, 4.2 անգամ՝ քրոմի, 2.7 անգամ՝ մանգանի, 4.0 անգամ՝ ալյումինի և 1.8 անգամ՝ սելենի համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Արաքս գետի Հրազդան գետի թափման կետից ներքև հատվածում 3.8 անգամ գերազանցվել է ամոնիում իոնի, 6.8 անգամ՝ նիտրիտ իոնի, 1.3 անգամ՝ սուլֆատ իոնի, 2.2 անգամ՝ պղնձի, 4.4 անգամ՝ քրոմի, 2.5 անգամ՝ մանգանի, 3.0 անգամ՝ ալյումինի, և 2.0 անգամ՝ սելենի համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Արաքս գետի Արմաշից գյուղից ներքև ընկած հատվածում 6.2 անգամ գերազանցվել է նիտրիտ իոնի, 1.3 անգամ՝ սուլֆատ իոնի, 2.4 անգամ՝ պղնձի, 4.3 անգամ՝ քրոմի, 1.9 անգամ՝ մանգանի, 3.5 անգամ՝ ալյումինի, և 1.9 անգամ՝ սելենի համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Արաքս գետի Ագարակ քաղաքից հարավ ընկած հատվածում 1.4 անգամ գերազանցվել է նիտրիտ իոնի, 1.9 անգամ՝ սուլֆատ իոնի, 2.4 անգամ՝ պղնձի, 4.8 անգամ՝ քրոմի, 1.2 անգամ՝ մանգանի, 3.4 անգամ՝ ալյումինի, և 8.2 անգամ՝ սելենի համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Արաքս գետի Ագարակ քաղաքից հարավ-արևելք ընկած հատվածում 1.2 անգամ գերազանցվել է ԹՔՊ-ի, 1.6 անգամ՝ նիտրիտ իոնի, 1.9 անգամ՝ սուլֆատ իոնի, 6.2 անգամ՝ պղնձի, 5.1 անգամ՝ քրոմի, 2.4 անգամ՝ ալյումինի և 8.8 անգամ՝ սելենի համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Որոշված մյուս ցուցանիշների պարունակությունները դիտվել են ՍԹԿ-ների սահմաններում:

**ՀՀ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԱՐԱՔՍ ԳԵՏԻ ՈՐԱԿԻ
ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ**

Սևանա լճի քիմիական որակի մոնիտորինգի արդյունքները 2016թ.-ին

Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաներ					
		Թթվածնի քիմիական պահանջարկ, ՍԹԿ=30 մգ/լ	Վանադիում, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	Քրոմ, ՍԹԿ=0.001մգ/լ	Մագնեզիում, ՍԹԿ=40մգ/լ	Պղինձ, ՍԹԿ=0.001մգ/լ	Սելեն, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ
115	3.5 կմ թերակղզուց դեպի արևելք, մակերևույթից	-	0.006	-	-	-	-
	3.5 կմ թերակղզուց դեպի արևելք, 7մ խորությունից	-	0.005	-	-	-	0.0013
	3.5 կմ թերակղզուց դեպի արևելք, 30մ խորությունից	36	0.006	-	-	-	0.0020
116	70° ազիմուտով թերակղզուց, մակերևույթից	-	0.006	0.0012	-	-	0.0012
	70° ազիմուտով թերակղզուց, 7մ խորությունից	-	0.006	-	-	-	0.0013
	70° ազիմուտով թերակղզուց, 35մ խորությունից	-	0.006	0.0013	-	-	0.0028
	70° ազիմուտով թերակղզուց, 60մ խորությունից	-	0.006	0.0012	-	-	0.0018
117	1 կմ Ձկնագետ գետի գետաբերանի հեռավորությունից, մակերևույթից	-	0.005	-	-	-	0.0018
	1 կմ Ձկնագետ գետի գետաբերանի հեռավորությունից, 7մ խորությունից	-	0.005	-	-	-	0.0018
	1 կմ Ձկնագետ գետի գետաբերանի հեռավորությունից, 30մ խորությունից	-	0.005	0.0016	-	-	0.0020
118	0.5 կմ գյ. Շորժա գյուղից դեպի հարավ-արևմուտք, մակերևույթից	-	0.006	0.0012	-	-	0.0065
	0.5 կմ գյ. Շորժա գյուղից դեպի հարավ-արևմուտք, 7մ խորությունից	-	0.005	0.0012	-	-	0.0032
	0.5 կմ գյ. Շորժա գյուղից դեպի հարավ-արևմուտք, 40մ խորությունից	-	0.005	-	-	-	0.0020
119	6.6 կմ 225° ազիմուտով Շորժա գյուղից դեպի հարավ, հարավ-արևմուտք, մակերևույթից	-	0.006	0.0012	-	-	0.0044
	6.6 կմ 225° ազիմուտով Շորժա գյուղից դեպի հարավ, հարավ-արևմուտք, 7մ խորությունից	-	0.006	0.0013	-	-	0.0034
	6.6 կմ 225° ազիմուտով Շորժա գյուղից դեպի հարավ, հարավ-արևմուտք, 40մ խորությունից	-	0.006	0.0012	-	-	0.0036

Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաներ					
		Թթվածնի քիմիական պահանջարկ, ՍԹԿ=30 մգ/լ	Վանադիում, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	Քրոմ, ՍԹԿ=0.001մգ/լ	Մագնեզիում, ՍԹԿ=40մգ/լ	Պղինձ, ՍԹԿ=0.001մգ/լ	Սելեն, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ
120	2 կմ Արտանիշ գյուղից 135° ազիմուտով, մակերևույթից	-	0.005	0.0014	-	-	0.0021
	2 կմ Արտանիշ գյուղից 135° ազիմուտով, 7մ խորությունից	-	0.005	0.0016	-	-	0.0022
	2 կմ Արտանիշ գյուղից 135° ազիմուտով, 15մ խորությունից	-	0.005	0.0016	-	-	0.0021
121	10կմ Փամբակ գյուղից 270° ազիմուտով, մակերևույթից	-	0.004	-	-	-	0.0018
	10կմ Փամբակ գյուղից 270° ազիմուտով, 7մ խորությունից	-	0.004	-	-	-	0.0019
	10կմ Փամբակ գյուղից 270° ազիմուտով, 25մ խորությունից	-	0.005	0.0015	48	0.0015	0.0021
122	2.2կմ Փամբակ գյուղից 255° ազիմուտով, մակերևույթից	-	0.004	-	-	-	0.0018
	2.2կմ Փամբակ գյուղից 255° ազիմուտով, 7մ խորությունից	-	0.004	-	-	-	0.0019
123	13կմ Փամբակ գյուղից 235° ազիմուտով, մակերևույթից	-	0.005	0.0013	-	-	0.0021
	13կմ Փամբակ գյուղից 235° ազիմուտով, 7մ խորությունից	-	0.005	0.0013	-	-	0.0021
	13կմ Փամբակ գյուղից 235° ազիմուտով, 30մ խորությունից	-	0.006	0.0013	-	-	0.0024
124	1կմ Ծովակ գյուղից դեպի հյուսիս-արևմուտք, մակերևույթից	36	0.005	-	-	-	0.0019
	1կմ Ծովակ գյուղից դեպի հյուսիս-արևմուտք, 7մ խորությունից	-	0.005	0.0013	49	-	0.0023
	1կմ Ծովակ գյուղից դեպի հյուսիս-արևմուտք, 20մ խորությունից	-	0.005	0.0012	-	-	0.0022
125	1կմ Կարճաղբյուրի գետի գետաբերանից դեպի արևմուտք, մակերևույթից	-	0.008	0.0015	-	-	0.0019
	1կմ Կարճաղբյուրի գետի գետաբերանից դեպի արևմուտք, 7մ խորությունից	-	0.006	-	-	0.0014	0.0019
	1կմ Կարճաղբյուրի գետի գետաբերանից դեպի արևմուտք, 30մ խորությունից	-	0.004	-	-	-	0.0018
126	1կմ Արծվանիստ գյուղից դեպի հյուսիս, մակերևույթից	-	0.006	0.0017	-	-	0.0022
	1կմ Արծվանիստ գյուղից դեպի հյուսիս, 7մ խորությունից	-	0.005	-	-	-	0.0022
	1կմ Արծվանիստ գյուղից դեպի հյուսիս, 30մ խորությունից	-	0.005	0.0013	49	-	0.0022

Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաներ					
		Թթվածնի քիմիական պահանջարկ, ՍԹԿ=30 մգ/լ	Վանադիում, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	Քրոմ, ՍԹԿ=0.001մգ/լ	Մագնեզիում, ՍԹԿ=40մգ/լ	Պղինձ, ՍԹԿ=0.001մգ/լ	Սելեն, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ
127	1.5կմ Մարտունի քաղաքից դեպի հյուսիս, մակերևույթից	-	0.004	-	-	-	0.0018
	1.5կմ Մարտունի քաղաքից դեպի հյուսիս, 7մ խորությունից	-	0.004	-	-	-	0.0017
128	15 կմ Երանոս գյուղից 90° ազիմուտով, մակերևույթից	-	0.004	-	-	-	0.0019
	15 կմ Երանոս գյուղից 90° ազիմուտով, 7մ խորությունից	-	0.004	-	-	-	0.0020
	15 կմ Երանոս գյուղից 90° ազիմուտով, 25մ խորությունից	-	0.004	-	-	-	0.0018
129	24 կմ Երանոս գյուղից 90° ազիմուտով, մակերևույթից	-	0.004	-	-	-	0.0018
	24 կմ Երանոս գյուղից 90° ազիմուտով, 7մ խորությունից	-	0.004	-	-	-	0.0018
	24 կմ Երանոս գյուղից 90° ազիմուտով, 20մ խորությունից	-	0.004	-	-	-	0.0018
130	7 կմ Նորադուս գյուղից դեպի հյուսիս-արևմուտք, մակերևույթից	-	0.005	-	-	-	0.0039
	7 կմ Նորադուս գյուղից դեպի հյուսիս-արևմուտք, 7մ խորությունից	-	0.006	0.0012	-	-	0.0041
	7 կմ Նորադուս գյուղից դեպի հյուսիս-արևմուտք, 30մ խորությունից	-	0.006	0.0013	-	-	0.0041
131	7.5 կմ Չկալովկա գյուղից դեպի հյուսիս, մակերևույթից	-	0.005	-	-	-	0.0019
	7.5 կմ Չկալովկա գյուղից դեպի հյուսիս, 7մ խորությունից	-	0.005	-	-	-	0.0015
	7.5 կմ Չկալովկա գյուղից դեպի հյուսիս, 25մ խորությունից	-	0.006	0.0012	-	-	-

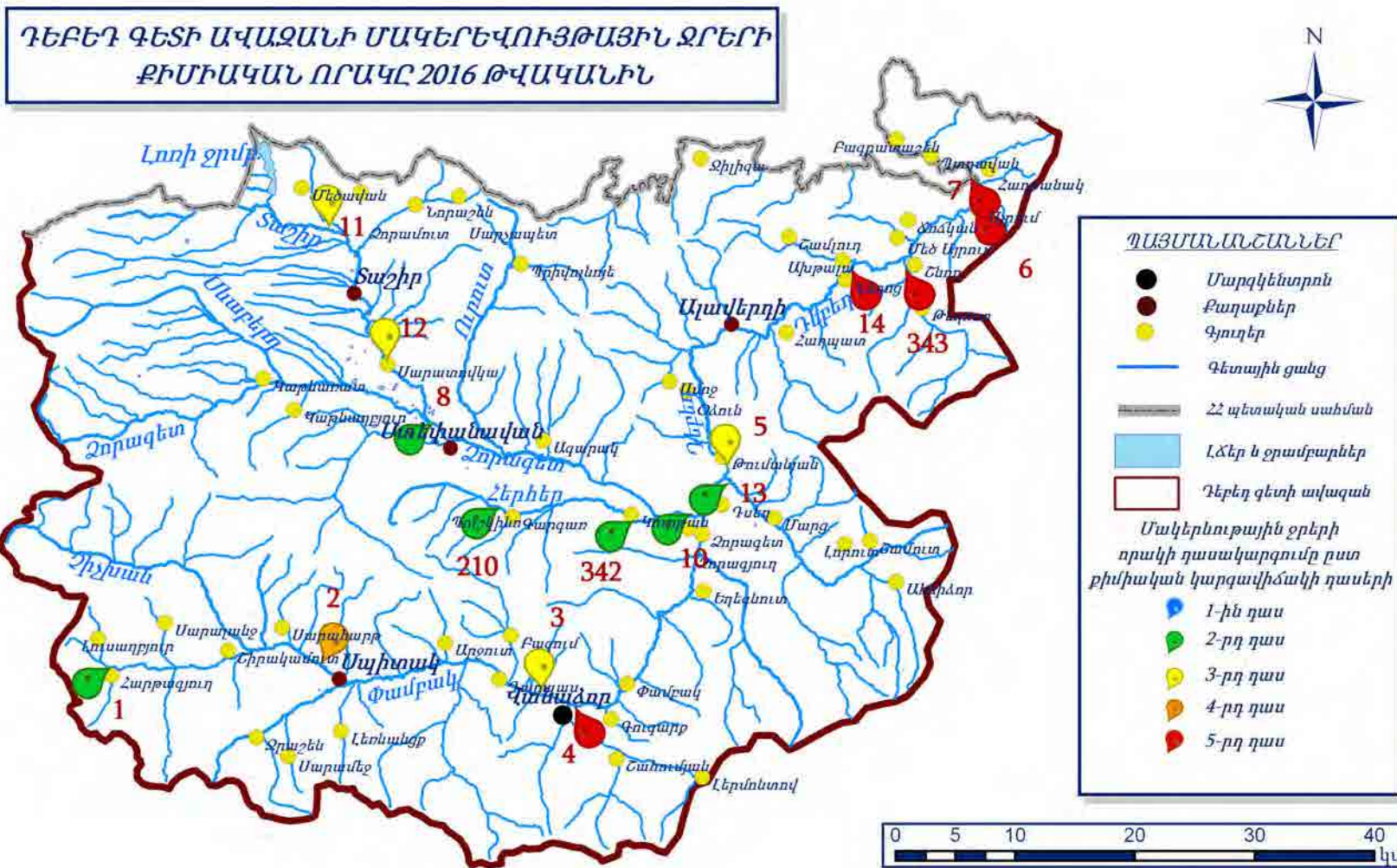
Սևանա լիճ

2016թ.-ին Սևանա լճի հիդրոքիմիական ուսումնասիրությունների համար վերցվել են նմուշներ լճի մակերևույթից և տարբեր խորությամբ կտրվածքներից (17 դիտակետից 50 փորձանմուշ): Համաձայն ստացված տվյալների Սևանա լճի թթվածնային ռեժիմն եղել է բավարար լճի բնական կենսագործունեության համար՝ դիտվելով թույլատրելի նորմի սահմանում:

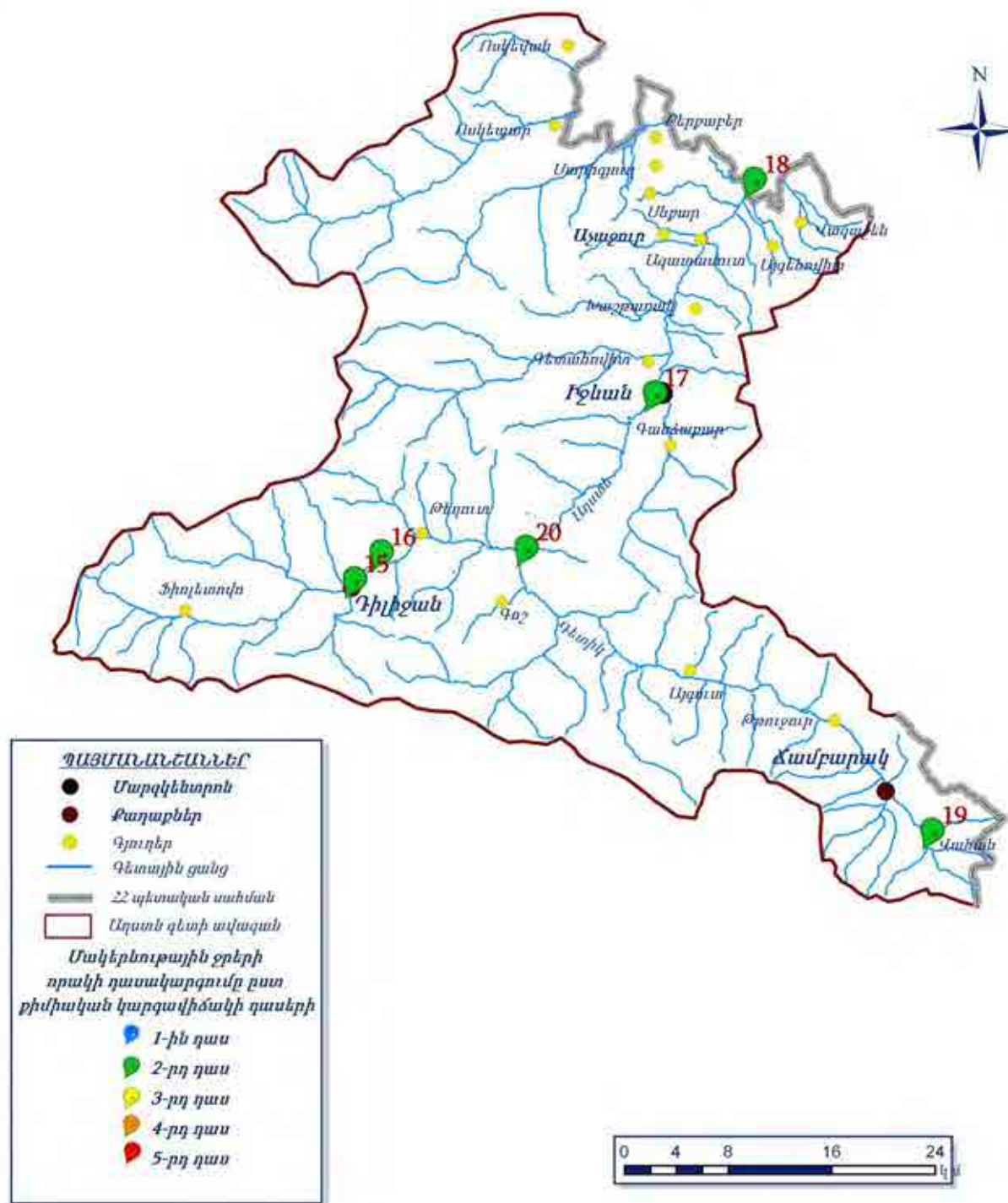
Սևանա լճից վերցված փորձանմուշներում, ըստ ձկնատնտեսական նորմերի գնահատման, ՍԹԿ-ն գերազանցել են ԹՔՊ-ի, վանադիումի, քրոմի, մագնեզիումի, պղնձի և սելենի կոնցենտրացիաները: ԹՔՊ-ի և մագնեզիումի սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները գերազանցվել են 1.2 անգամ, քրոմինը՝ 1.2-1.7 անգամ, վանադիումինը՝ 3.8-8.0 անգամ, պղնձինը՝ 1.4-1.5 անգամ, սելենինը՝ 1.2-6.5 անգամ:

Որոշված մյուս ցուցանիշների պարունակությունները դիտվել են սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների սահմաններում:

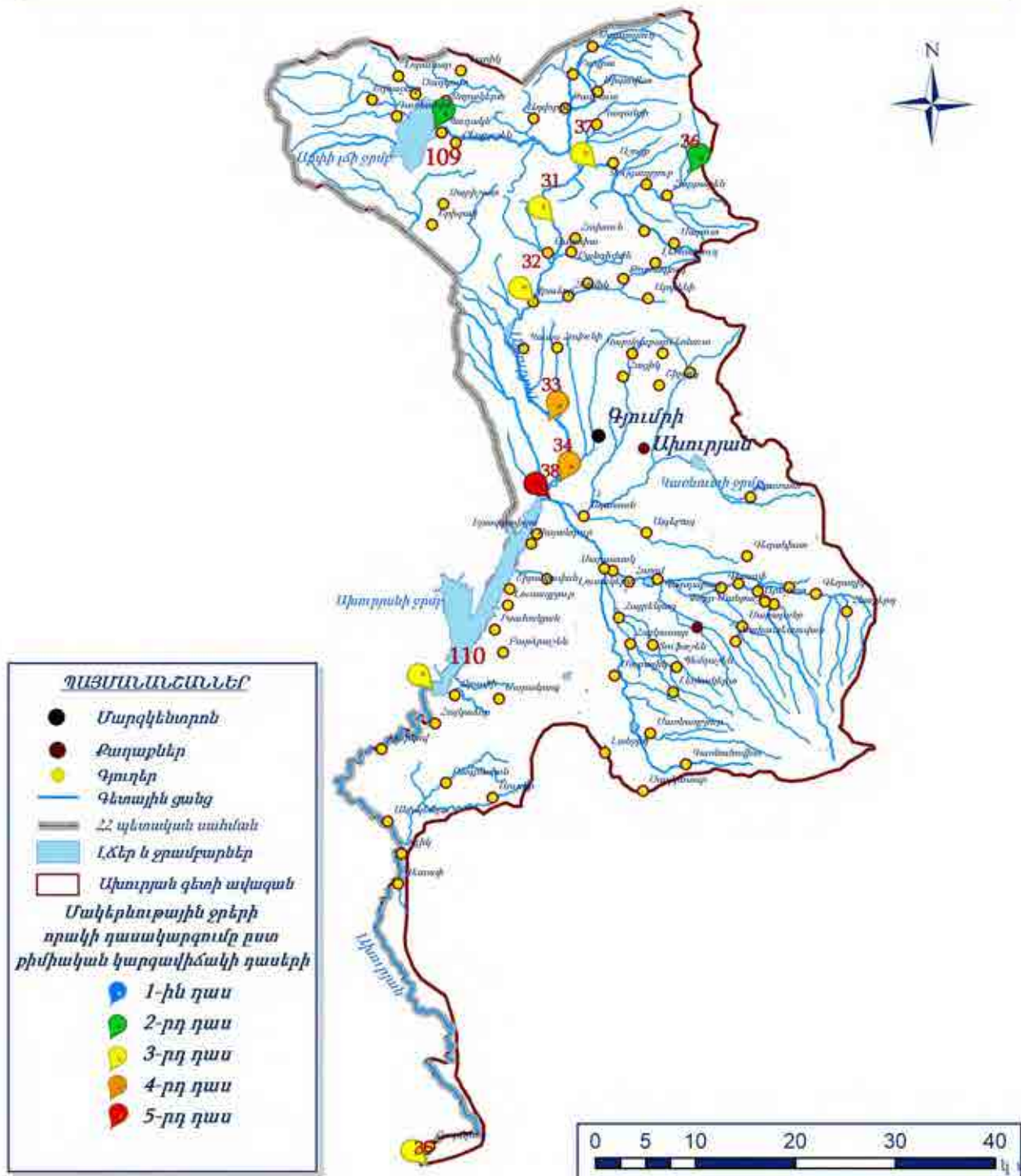
ՀՀ մակերևութային ջրերի մոնիտորինգի դիտացանցն ըստ գետավազանների

ԱՂՍՏԵՎ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՈՐԱԿԸ 2016 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

**ԱՌՈՒՐՅԱՆ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ
ՋՐԵՐԻ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՈՐԱԿԸ 2016 ԹՎԱԿԱՆԻՆ**

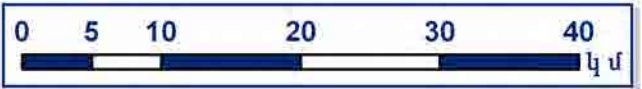
ՔԱՍԱԽ ԵՎ ՄԵԾԱՄՈՐ ԳԵՏԵՐԻ ԱՎԱԶԱՆՆԵՐԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՈՐԱԿԸ 2016 ԹՎԱԿԱՆՆԻՆ

ՊԱՅՄԱՆԱՇԱՆՆԵՐ

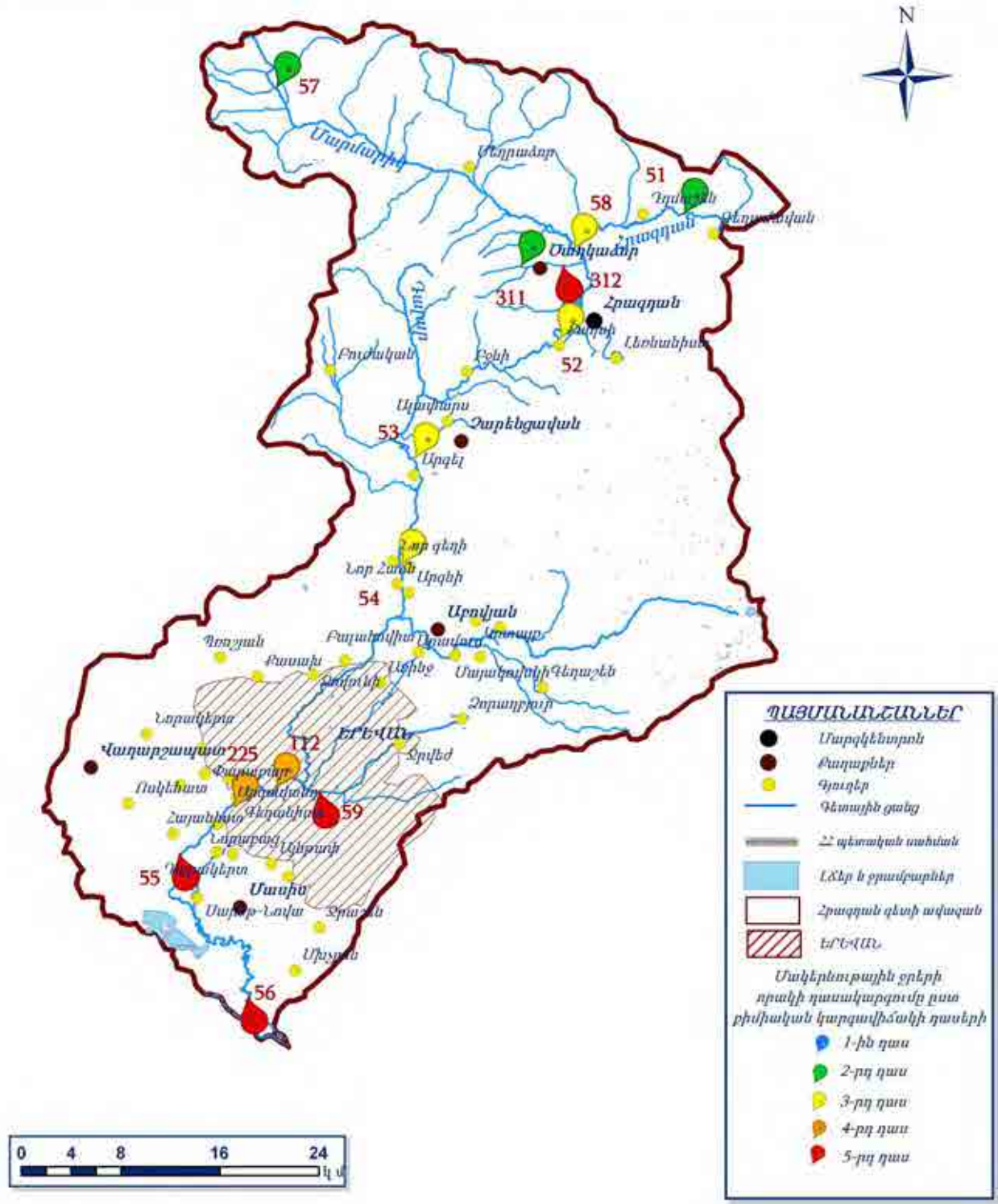
- Մարգինետրոն
- Քաղաքներ
- Գյուղեր
- Գետային ցանց
- Ըձ պետական սահման
- Լճեր և ջրամբարներ
- Մեծամոր գետի ավազան
- Քասաղ գետի ավազան

Մակերևութային ջրերի որակի դասակարգումը ըստ քիմիական կարգավիճակի դասերի

- 1-ին դաս
- 2-րդ դաս
- 3-րդ դաս
- 4-րդ դաս
- 5-րդ դաս

ՀՐԱՋԴԱՆ ՔԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՈՐԱԿԸ 2016 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

ՄԵՎԱՆԻ ՋՐԱՎԱԶԱՆԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ
ԳԵՏԵՐԻ ՋՐԻ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՈՐԱԿԸ 2016 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

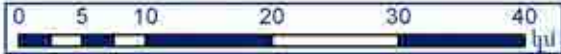

ՊԱՅՄԱՆԱՇԱՆՆԵՐ

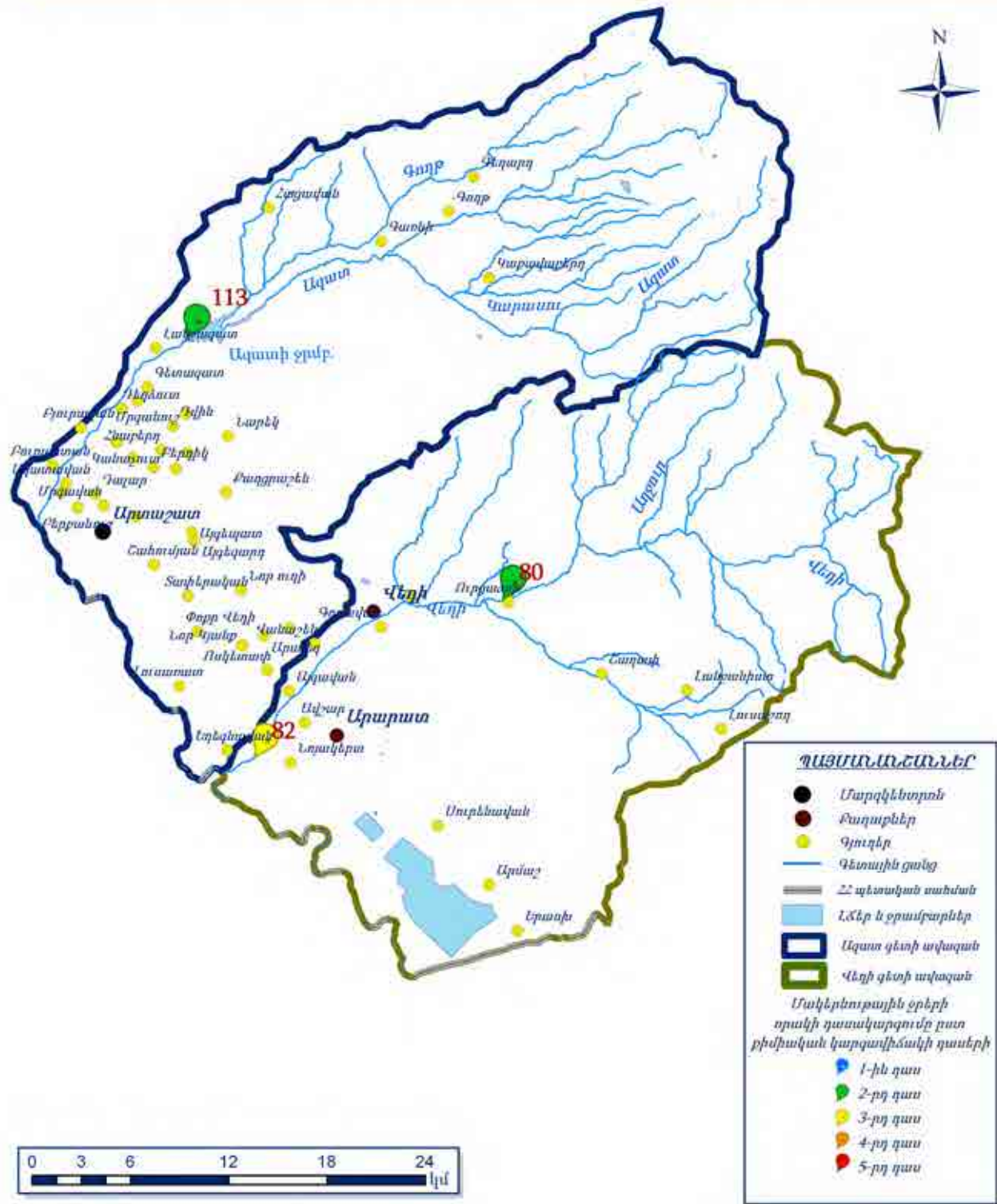
- Մարզկենտրոն
- Քաղաքներ
- Գյուղեր
- Սևան լիճ, ենթաջրային զիտակներ
- Գետային ցանց
- 22 մետրական սահման
- Լճեր և ջրամբարներ
- Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրերի որակի դասակարգումը ըստ քիմիական կարգավիճակի դասերի

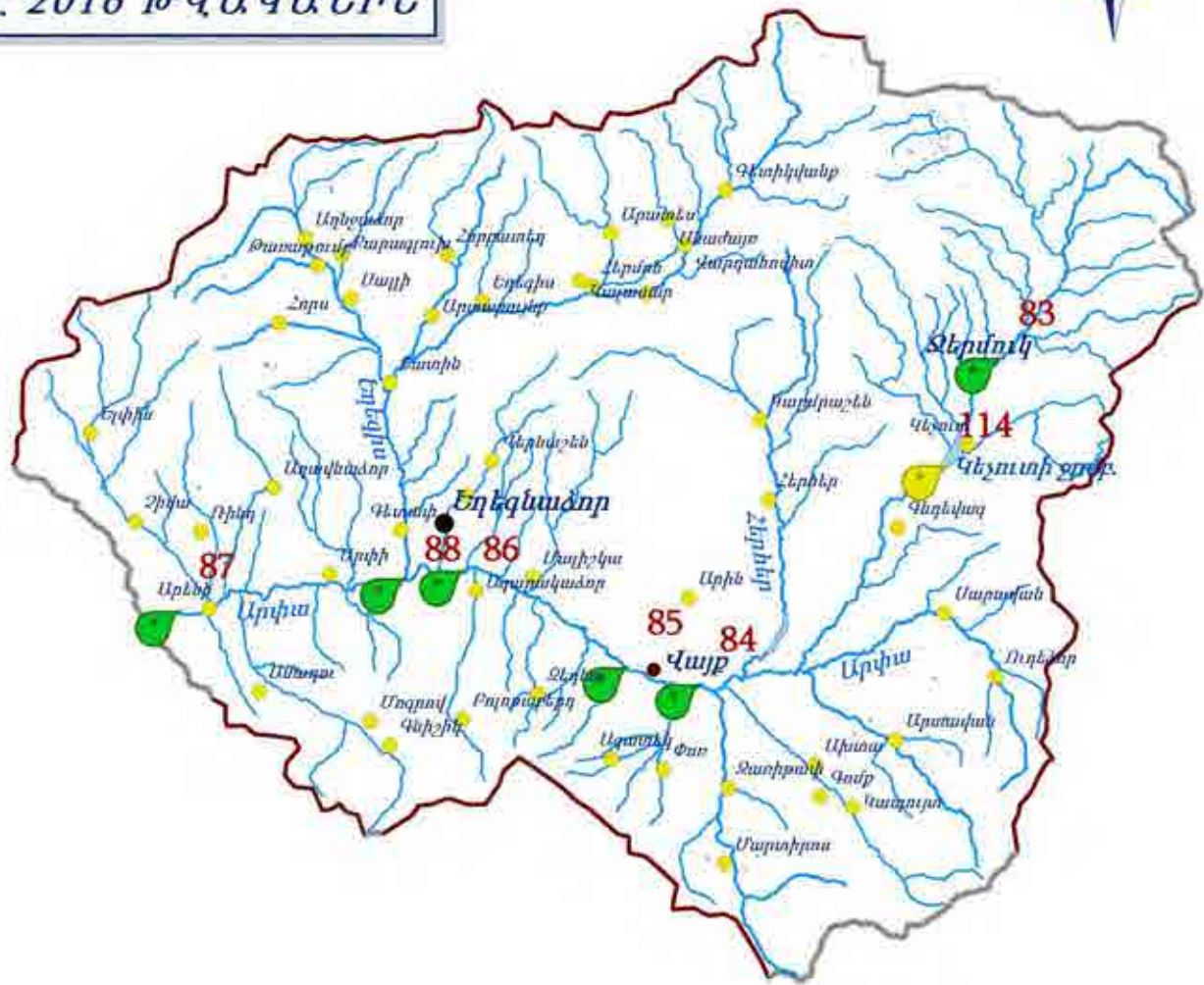
- 1-ին դաս
- 2-րդ դաս
- 3-րդ դաս
- 4-րդ դաս
- 5-րդ դաս

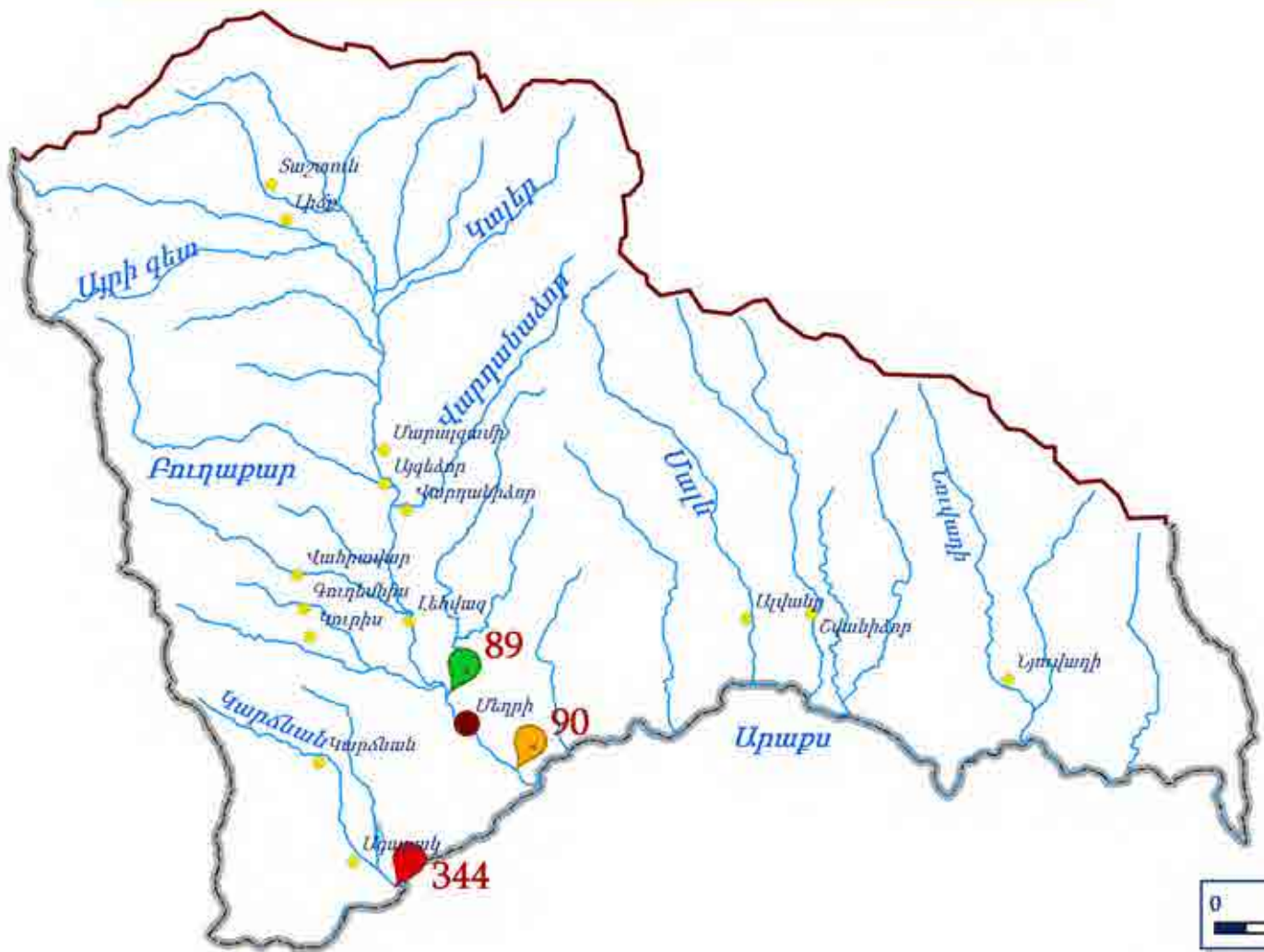
**ԱԶԱՏ ԵՎ ՎԵՂԻ ԳԵՏԱՎԱԶԱՆՆԵՐԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ
ՋՐԵՐԻ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՈՐԱԿԸ 2016 ԹՎԱԿԱՆԻՆ**

ԱՐՓԱ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ
ՋՐԵՐԻ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՈՐԱԿԸ 2016 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

ՄԵՂՐԻ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ
ՋՐԵՐԻ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՈՐԱԿԸ 2016 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

ՊԱՅՄԱՆԱՆՇԱՆՆԵՐ

- Քաղաքներ
- Գյուղեր
- Գետային ցանց
- 22 պետական սահման
- Մեղրի գետի ավազան

Մակերևութային ջրերի որակի դասակարգումը ըստ քիմիական կարգավիճակի դասերի

- 1-ին դաս
- 2-րդ դաս
- 3-րդ դաս
- 4-րդ դաս
- 5-րդ դաս

ՈՐՈՏԱՆ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ
ՋՐԵՐԻ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՈՐԱԿԸ 2016 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

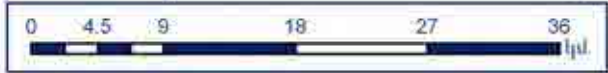

ՊԱՅՄԱՆԱՇԱՐՆԵՐ

- Քաղաքներ
- Գյուղեր
- Գետային ցանց
- 22 պետական սահման
- ԼՃեր և ջրամբարներ
- Որոտան գետի ավազան

Մակերևութային ջրերի որակի դասակարգումը ըստ քիմիական կարգավիճակի դասերի

- 1-ին դաս
- 2-րդ դաս
- 3-րդ դաս
- 4-րդ դաս
- 5-րդ դաս

Ծաղկաձորում շրջակա միջավայրի որակի մոնիտորինգ

Օդային ավազան

Ծաղկաձոր քաղաքում կատարվում են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է ակտիվ նմուշառման մեկ դիտակայան և պասիվ նմուշառման 14 դիտակետ:

Ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառման եղանակով վերցվել է օդի 1093, պասիվ նմուշառման եղանակով՝ 1428 փորձանմուշ:

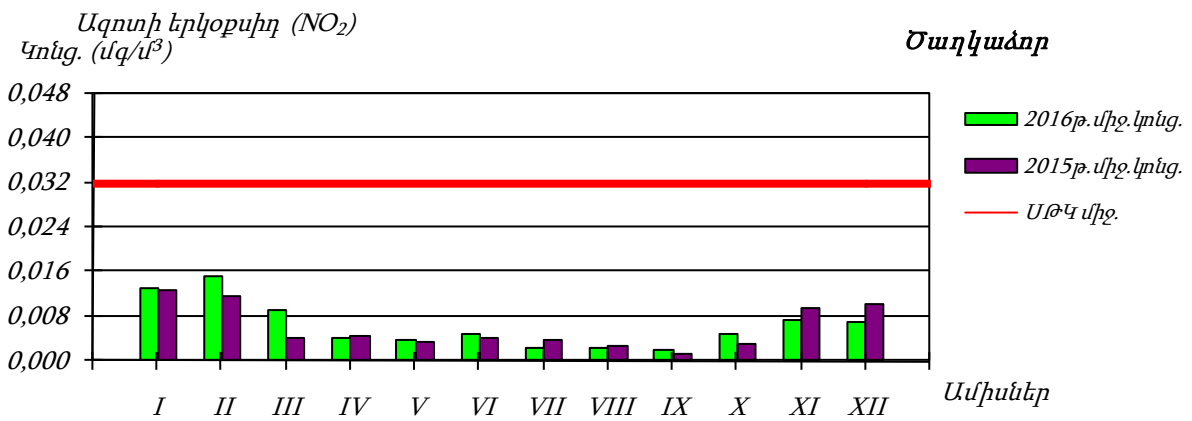
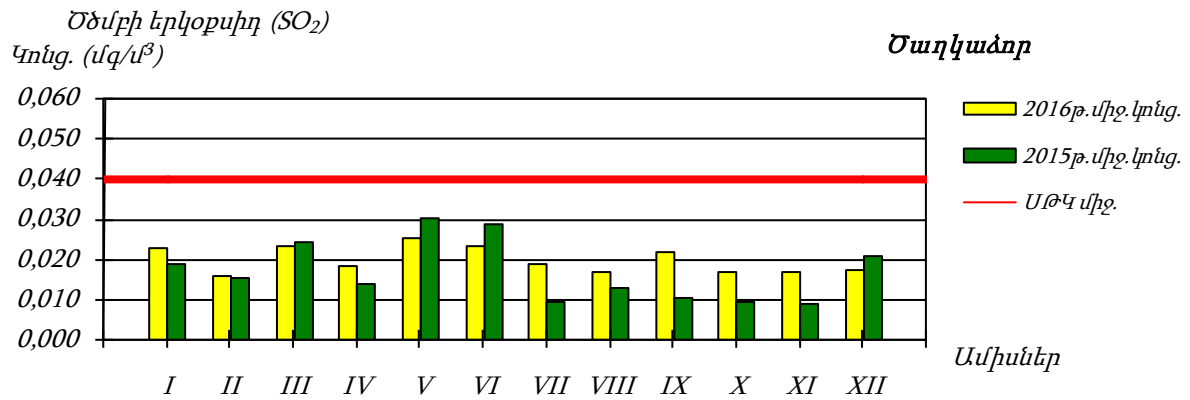
Որոշված ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Տանձադրյուր գետի ջրի քիմիական որակը 2016թ.-ին

2016թ.-ին Տանձադրյուր գետի վերին հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև հատվածում՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով:

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը (Դիտակետի համարը)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
Հրազդանի	Տանձադրյուր	Ծաղկաձոր քաղաքից վերև (311)	-	2-րդ	2-րդ
		Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև (312)	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, վանադիում, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախված մասնիկներ	3-րդ	5-րդ
			ֆոսֆատ իոն, մանգան	4-րդ	
Ամոնիում իոն	5-րդ				

Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները (ակտիվ նմուշառում)։

Մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO₂) միջին տարեկան կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը /ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների/ 2016/ԾԱՂԿԱԶՈՐ

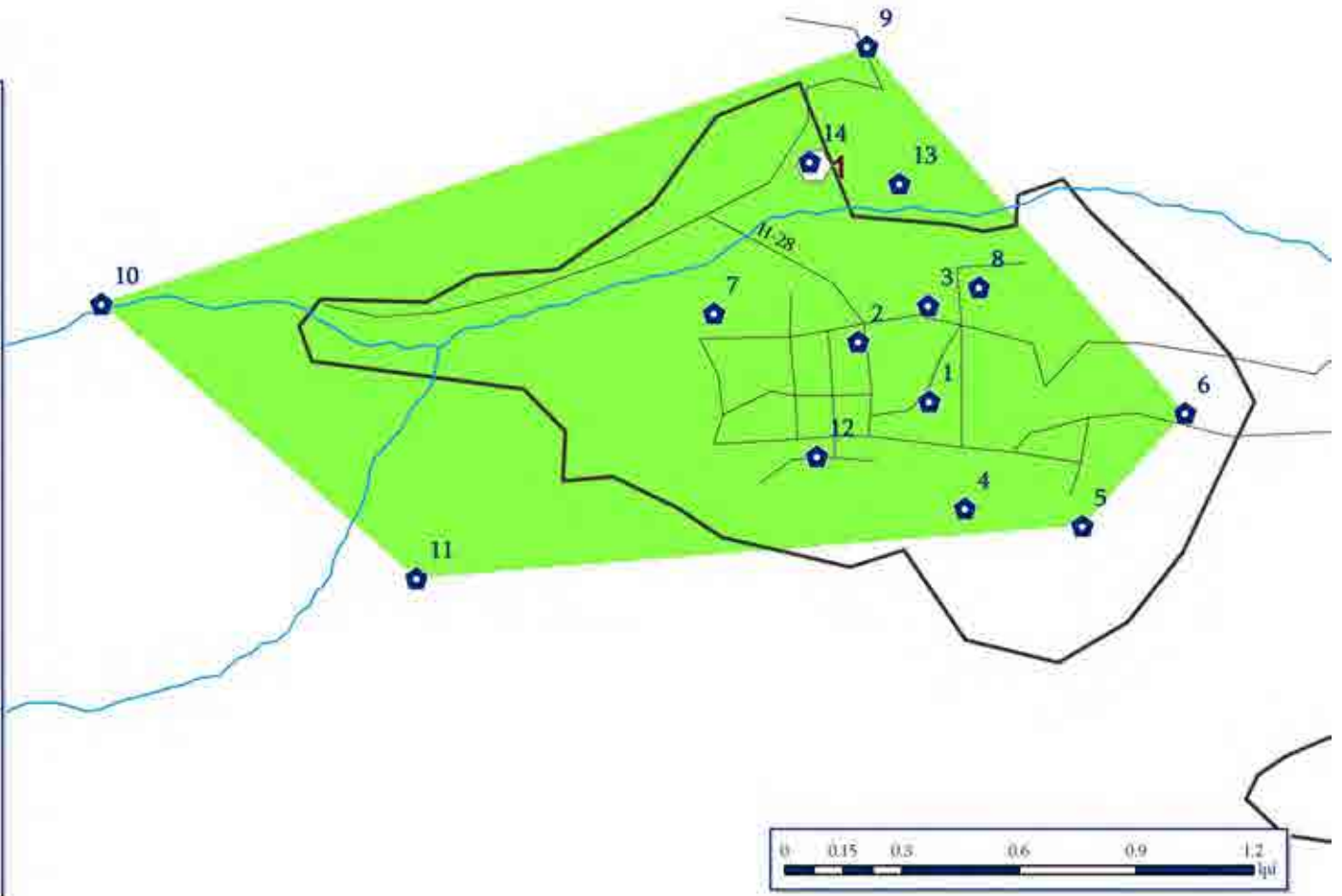

Պայմանանշաններ

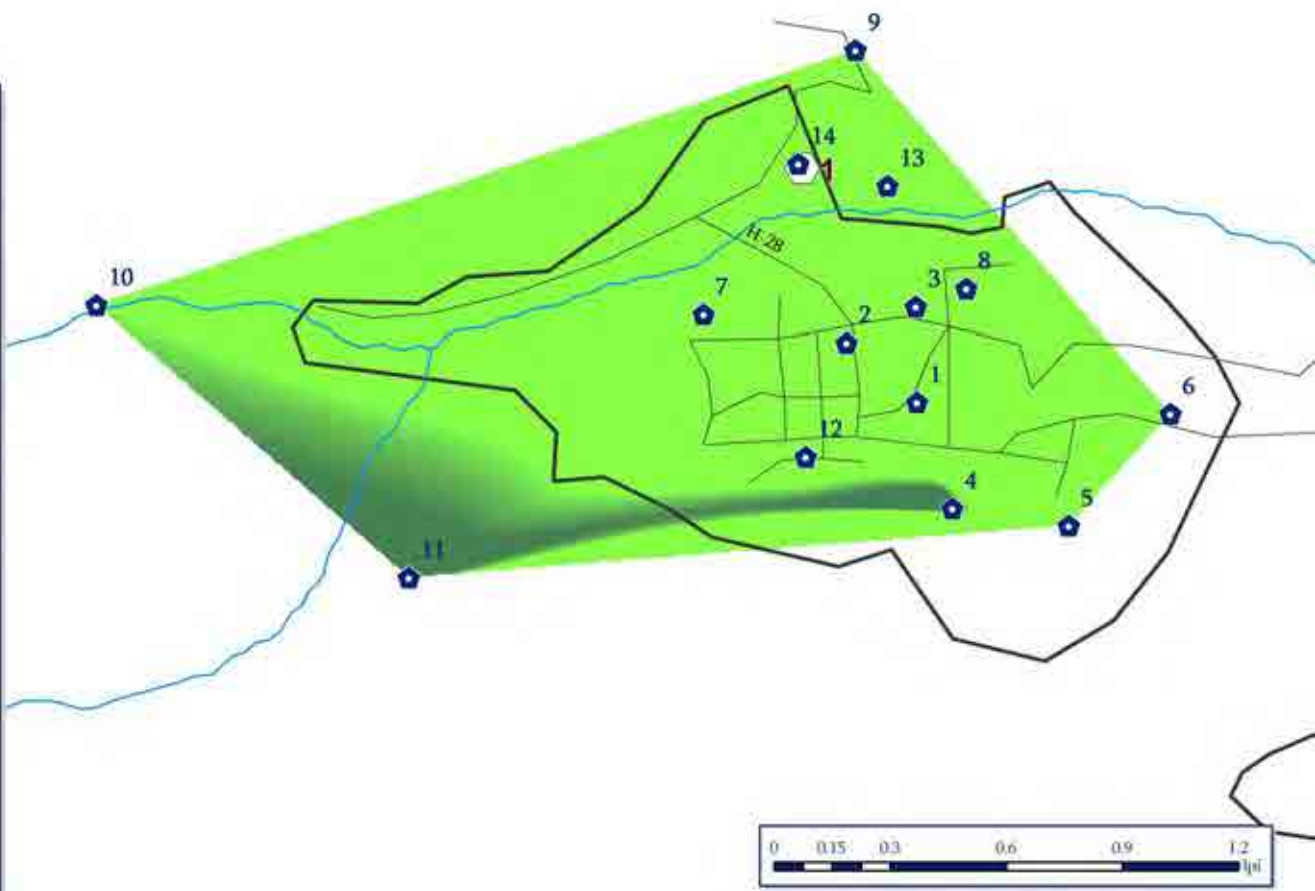
- Գետային ցանց
- Ճանապարհներ և փողոցներ
- Բնակավայրերի սահման
- Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
- Ակտիվ նմուշառման դիտակետեր

Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ³)

0.01
0.03
0.04
0.05
0.06
0.08

Մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO_2) միջին տարեկան կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը /ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների/ 2016/ԾԱՂԿԱՁՈՐ

ՏԱՆՁԱՂԲՅՈՒՐ ԳԵՏԻ ՋՐԻ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՈՐԱԿԸ 2016 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

Մթնոլորտային տեղումներ

Ծաղկաձոր քաղաքում 2016թ. ընթացքում կատարվել է անձրևի 28 և ձյան 19 նմուշառում: Վերցված 47 փորձանմուշում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական և միջին տարեկան կոնցենտրացիաները ներկայացված են աղյուսակի տեսքով.

Ցուցանիշներ	Չափման միավոր	Ամիսներ							Տարեկան
		I	II	III	IV	V	VI	VII	
Զրաձնային ցուցիչ	-	5.87	6.28	6.54	6.65	6.91	6.69	6.72	6.52
Նիտրատ իոն	մգ/լ	1.88	2.08	3.00	2.12	2.10	2.36	1.98	2.22
Սուլֆատ իոն	մգ/լ	2.09	2.97	6.07	2.86	2.90	2.82	2.79	3.21
Քլորիդ իոն	մգ/լ	1.53	4.95	1.23	1.61	0.71	1.05	0.55	1.66
Ամոնիում իոն	մգ/լ	0.372	0.674	1.257	1.117	1.113	1.140	0.910	0.940
Ֆտորիդ	մգ/լ	0.014	0.028	0.017	0.021	0.013	0.010	0.005	0.015
Էլեկտրահաղորդականություն	մկՍմ/սմ	17.3	31.6	34.5	38.5	36.6	36.2	25.9	31.5
Na	մգ/լ	0.79	2.52	0.89	1.21	0.42	0.41	0.40	0.95
K	մգ/լ	0.34	0.67	0.38	0.54	0.36	0.46	0.33	0.44
Ca	մգ/լ	0.76	1.86	3.30	4.03	4.43	3.41	2.90	2.96
Mg	մգ/լ	0.177	0.395	0.520	0.674	0.281	0.358	0.229	0.376
Fe	մգ/լ	0.031	0.072	0.072	0.166	0.075	0.119	0.044	0.083
Mn	մգ/լ	0.004	0.006	0.011	0.013	0.005	0.011	0.003	0.007
Li	մկգ/լ	0.350	0.535	0.840	0.835	0.234	0.211	0.138	0.449
Be	մկգ/լ	0.003	0.009	0.007	0.013	0.007	0.005	0.001	0.006
B	մկգ/լ	1.892	2.146	4.712	6.806	5.550	6.933	6.311	4.907
Al	մկգ/լ	15.72	22.68	91.93	98.74	49.43	73.01	16.87	52.63
Ti	մկգ/լ	0.554	2.128	5.232	6.000	2.412	4.804	2.319	3.350
V	մկգ/լ	0.327	0.459	0.524	1.087	0.720	0.685	0.420	0.603
Cr	մկգ/լ	0.343	0.332	0.727	0.624	0.369	0.502	0.190	0.441
Co	մկգ/լ	0.066	0.106	0.178	0.226	0.103	0.173	0.033	0.126
Ni	մկգ/լ	0.442	0.964	0.904	1.096	0.704	0.836	0.520	0.781
Cu	մկգ/լ	2.078	4.554	2.500	2.924	1.595	3.015	1.653	2.617
Zn	մկգ/լ	18.80	34.39	20.31	16.09	10.49	13.48	7.35	17.27
As	մկգ/լ	0.058	0.100	0.181	0.216	0.130	0.200	0.081	0.138
Se	մկգ/լ	0.064	0.192	0.238	0.281	0.244	0.172	0.209	0.200
Sr	մկգ/լ	4.35	8.75	15.78	16.70	15.10	13.93	8.57	11.88
Mo	մկգ/լ	0.444	0.561	1.043	1.812	0.699	0.877	0.508	0.849
Cd	մկգ/լ	0.045	0.051	0.053	0.045	0.025	0.040	0.017	0.039
Sn	մկգ/լ	0.030	0.042	0.052	0.057	0.035	0.047	0.010	0.039
Sb	մկգ/լ	0.051	0.089	0.131	0.160	0.095	0.090	0.060	0.096
Ba	մկգ/լ	5.045	6.379	8.104	5.881	5.265	5.444	2.706	5.546
Pb	մկգ/լ	0.693	1.205	1.591	1.711	0.656	1.092	0.128	1.011
Bi	մկգ/լ	0.004	0.006	0.008	0.009	0.001	0.006	0.0001	0.005

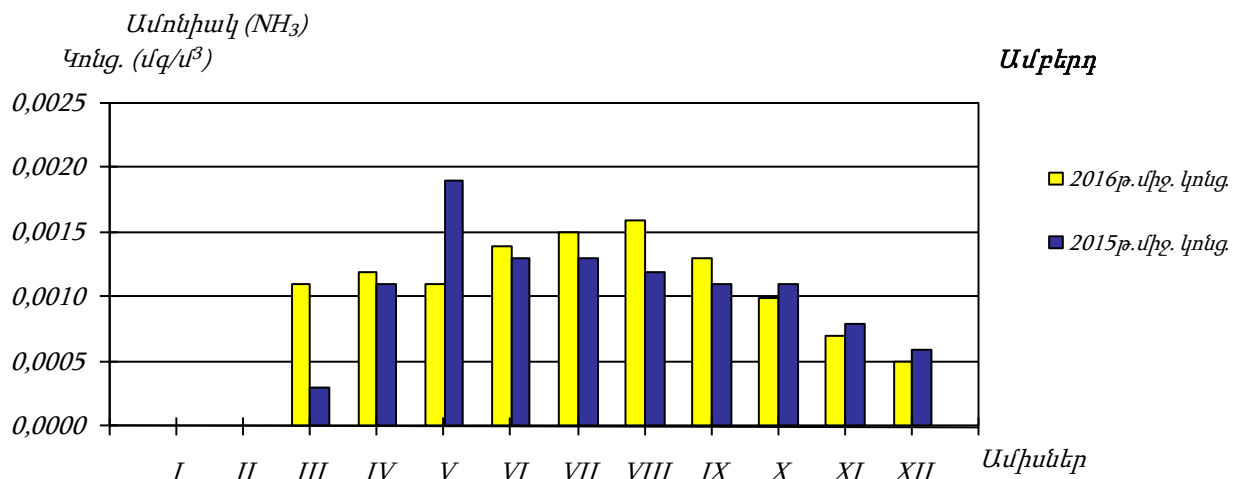
«Եվրոպայի մեծ հեռավորությունների վրա անդրսահմանային աղտոտիչների տարածման դիտարկումների և գնահատման համատեղ ծրագիր (EMEP)»

Օդային ավազան

Եվրոպայի մեծ հեռավորությունների վրա անդրսահմանային աղտոտիչների տարածման դիտարկումների և գնահատման համատեղ ծրագիր ֆոնային կոնցենտրացիաների որոշման նպատակով Ամբերդում տեղադրված կայանում շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման եղանակով վերցվել է օդի 767 և փոշու 258 փորձանմուշ, գետնամերձ օզոնի պարունակության որոշման համար կատարվել է օդի 7021 դիտարկում:

Օդի փորձանմուշներում որոշվել են ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի, ամոնիակի և նիտրատ իոնի, իսկ փոշու փորձանմուշներում՝ քլորիդ, նիտրար, սուլֆատ, ամոնիում իոնների և 21 քիմիական տարրերի պարունակությունները (աղյուսակները ներկայացված են ստորև):

Ամոնիակի միջին ամսական կոնցենտրացիայի փոփոխությունները.

Ամբերդի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական և միջին տարեկան կոնցենտրացիաները

Ամիս	Կոնցենտրացիաներ (մկգ/մ ³)			
	Ծծմբի երկօքսիդ (SO ₂)	Ազոտի երկօքսիդ (NO ₂)	Ամոնիակ (NH ₃)	Նիտրատ իոն (NO ₃ ⁻)
III	0.361	0.351	1.333	0.180
IV	0.491	0.783	1.446	0.282
V	0.243	1.165	1.382	0.225
VI	0.221	1.849	1.679	0.508
VII	0.309	1.996	1.771	0.446
VIII	0.753	1.057	1.922	0.448
IX	0.515	1.726	1.564	0.311
X	0.718	1.600	1.173	0.338
XI	1.425	1.542	0.816	0.414
XII	0.451	1.541	0.602	0.209
Տարեկան	0.549	1.361	1.369	0.336

Ամբերդի փոշում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական և միջին տարեկան կոնցենտրացիաները

Ցուցանիշ	Միավոր	Ամիս										Տարեկան
		III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Քլորիդ իոն	մկգ/մ ³	0.10	0.04	0.16	0.20	0.05	0.06	0.04	0.06	0.05	0.04	0.08
Նիտրատ իոն	մկգ/մ ³	0.98	0.56	0.72	5.61	1.40	1.12	0.45	2.28	2.80	0.98	1.69
Սուլֆատ իոն	մկգ/մ ³	1.32	0.81	1.27	1.58	1.07	2.78	0.78	2.21	1.66	1.10	1.46
Ամոնիում իոն	մկգ/մ ³	0.61	0.42	0.37	1.03	0.66	0.88	0.39	0.68	0.84	0.51	0.64
Na	մկգ/մ ³	0.06	0.06	0.13	0.12	0.02	0.09	0.04	0.04	0.06	0.02	0.06
K	մկգ/մ ³	0.12	0.18	0.60	0.91	0.12	0.18	0.42	0.50	0.10	0.04	0.32
Mg	մկգ/մ ³	0.04	0.02	0.05	0.05	0.01	0.06	0.02	0.03	0.03	0.01	0.03
Ca	մկգ/մ ³	0.65	0.32	0.54	0.51	0.12	0.67	0.24	0.19	0.34	0.10	0.37
Li	նգ/մ ³	0.03	0.02	0.05	0.06	0.01	0.06	0.02	0.03	0.02	0.01	0.03
Ba	նգ/մ ³	1.06	0.63	0.97	0.93	0.86	1.31	0.57	0.56	1.03	0.38	0.83
Al	մկգ/մ ³	0.02	0.02	0.03	0.03	0.01	0.02	0.01	0.01	0.01	0.01	0.02
V	նգ/մ ³	0.31	0.14	0.24	0.25	0.05	0.31	0.11	0.51	1.56	0.04	0.35
Cr	նգ/մ ³	0.11	0.07	0.16	0.19	0.11	0.17	0.09	1.76	10.89	0.01	1.35
Fe	մկգ/մ ³	0.017	0.010	0.038	0.034	0.010	0.042	0.013	0.020	0.012	0.066	0.026
Mn	նգ/մ ³	2.49	1.74	2.24	3.32	0.76	4.55	1.87	1.36	1.99	0.34	2.07
Co	նգ/մ ³	0.03	0.02	0.04	0.04	0.01	0.05	0.02	0.02	0.03	0.00	0.03
Ni	նգ/մ ³	0.133	0.115	0.164	0.188	0.099	0.192	0.114	0.105	0.188	0.080	0.138
Cu	նգ/մ ³	0.2	0.4	0.5	0.3	0.1	0.4	0.3	0.4	0.2	0.2	0.30
Zn	նգ/մ ³	2.15	1.34	3.35	4.14	1.36	2.79	2.32	5.21	6.03	1.29	3.00
As	նգ/մ ³	0.09	0.05	0.05	0.11	0.02	0.18	0.06	0.10	0.15	0.03	0.08
Sr	նգ/մ ³	3.12	1.20	1.96	3.56	0.43	3.35	0.70	0.71	1.08	0.21	1.63
Mo	նգ/մ ³	1.10	1.19	0.64	0.70	0.16	1.16	1.29	1.27	1.96	0.36	0.98
Cd	նգ/մ ³	0.03	0.04	0.02	0.03	0.01	0.03	0.02	0.03	0.08	0.01	0.03
Sb	նգ/մ ³	0.083	0.061	0.076	0.091	0.040	0.076	0.050	0.063	0.119	0.020	0.068
Pb	նգ/մ ³	0.38	0.40	0.49	0.54	0.14	0.51	0.27	0.58	1.00	0.18	0.45

Մթնոլորտային տեղումներ

2016թ. ընթացքում Ամբերդում կատարվել է 45 անձրևի, 15 ձյան և 2 ձնախառն անձրևի նմուշառում: Վերցված 62 փորձանմուշներում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական և միջին տարեկան կենցենտրացիաները ներկայցված են աղյուսակի տեսքով.

Ցուցանիշներ	Չափման միավոր	Ամիսներ										Տարեկան
		III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Ջրածնային ցուցիչ	-	6.52	6.00	6.89	7.01	6.85	7.33	7.14	6.57	6.34	6.81	6.75
Նիտրատ իոն	մգ/լ	1.85	1.86	2.44	2.24	2.97	6.41	1.72	1.87	0.34	4.65	2.63
Սուլֆատ իոն	մգ/լ	4.03	2.30	2.78	2.98	3.37	6.19	1.87	3.14	0.40	4.76	3.18
Քլորիդ իոն	մգ/լ	1.73	0.69	0.59	1.45	0.37	1.23	0.44	0.45	2.22	6.18	1.54
Ամոնիում իոն	մգ/լ	0.831	0.870	1.018	1.014	1.145	1.484	0.700	0.703	0.115	1.011	0.889
Ֆտորիդ	մգ/լ	0.287	0.011	0.012	0.012	0.008	0.010	0.008	0.011	0.294	0.089	0.074
Էլեկտրահաղորդականություն	մկՍմ/սմ	27.8	26.1	33.8	46.5	35.1	66.2	26.0	20.2	15.1	36.0	33.3
Na	մգ/լ	1.08	0.33	0.27	0.88	0.13	0.45	0.38	0.19	1.40	1.33	0.65
K	մգ/լ	1.40	0.44	0.31	0.81	0.42	0.47	0.20	0.39	0.91	1.61	0.70
Ca	մգ/լ	1.87	3.07	4.30	4.97	4.31	8.45	4.14	2.34	0.57	2.03	3.60
Mg	մգ/լ	0.119	0.168	0.233	0.566	0.215	0.343	0.218	0.196	0.052	0.307	0.242
Fe	մգ/լ	0.045	0.043	0.062	0.086	0.105	0.267	0.133	0.108	0.039	0.167	0.106
Mn	մգ/լ	0.006	0.006	0.008	0.008	0.006	0.008	0.007	0.007	0.002	0.006	0.006
Li	մկգ/լ	0.510	0.396	0.247	0.256	0.128	0.274	0.146	0.150	0.068	0.246	0.242
Be	մկգ/լ	0.001	0.001	0.001	0.004	0.001	0.001	0.004	0.004	0.001	0.004	0.004
B	մկգ/լ	1.889	2.757	6.752	10.735	9.055	7.033	3.772	4.033	2.062	2.320	5.041
Al	մկգ/լ	38.89	56.51	67.74	67.43	75.90	178.18	96.81	52.80	22.05	139.33	79.56
Ti	մկգ/լ	1.654	1.527	2.246	2.057	3.100	6.208	2.568	2.048	0.716	5.796	2.792
V	մկգ/լ	0.371	0.617	0.798	0.595	0.651	0.936	0.900	0.582	0.067	0.565	0.608
Cr	մկգ/լ	0.664	0.268	0.301	0.370	0.291	0.724	0.327	0.579	0.182	0.532	0.424
Co	մկգ/լ	0.077	0.095	0.126	0.136	0.100	0.173	0.095	0.094	0.039	0.142	0.108

Ցուցանիշներ	Չափման միավոր	Ամիսներ										
		III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Տարեկան
Ni	մկգ/լ	1.511	0.490	0.561	0.933	0.621	1.220	0.645	0.618	1.357	2.259	1.021
Cu	մկգ/լ	3.736	1.230	1.004	2.140	0.740	2.515	1.285	0.995	5.179	3.537	2.236
Zn	մկգ/լ	18.72	4.39	2.95	2.62	3.59	5.71	5.29	2.64	13.62	34.08	9.36
As	մկգ/լ	0.113	0.138	0.147	0.196	0.134	0.367	0.137	0.140	0.041	0.165	0.158
Se	մկգ/լ	0.169	0.291	0.235	0.306	0.234	0.379	0.112	0.195	0.018	0.205	0.214
Sr	մկգ/լ	6.08	9.75	12.61	16.34	10.47	24.30	8.73	6.77	1.64	6.08	10.28
Mo	մկգ/լ	0.754	1.136	0.407	0.601	0.433	1.137	0.772	0.474	0.100	1.254	0.707
Cd	մկգ/լ	0.151	0.029	0.020	0.014	0.015	0.037	0.029	0.022	0.040	0.168	0.052
Sn	մկգ/լ	0.086	0.044	0.073	0.085	0.035	0.097	0.055	0.192	0.086	0.129	0.088
Sb	մկգ/լ	0.129	0.103	0.079	0.111	0.077	0.217	0.090	0.097	0.037	0.105	0.105
Ba	մկգ/լ	4.273	6.052	4.312	8.115	4.147	9.017	2.963	3.467	2.694	5.835	5.087
Pb	մկգ/լ	1.238	0.602	0.616	0.313	0.401	0.595	0.598	0.563	0.551	0.769	0.624
Bi	մկգ/լ	0.0001	0.0001	0.027	0.003	0.0001	0.005	0.001	0.007	0.003	0.016	0.009

Մթնոլորտային օդում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

Ավտոմատ եղանակով	Ոչ ավտոմատ եղանակով	
	Շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման եղանակ	Պասիվ նմուշառման եղանակ
1. Ածխածնի մոնօքսիդ	1. Փոշի	1. Ծծմբի երկօքսիդ
2. Ծծմբի երկօքսիդ	2. Փոշու մեջ գտնվող մետաղներ, տարրեր, անիոններ	2. Ազոտի երկօքսիդ
3. Ազոտի օքսիդներ (մոնօքսիդ, երկօքսիդ, օքսիդների գումար)	3. Ծծմբի երկօքսիդ	
4. Գետնամերձ օզոն	4. Ազոտի երկօքսիդ	
	5. Գետնամերձ օզոն	

Մակերևութային ջրերում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

1. Ջերմաստիճան	
2. Գույն	
3. Հոտ	
4. Թափանցելիություն	
5. Կախված մասնիկներ	27. Կալցիում
6. Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն	28. Մագնեզիում
7. Լուծված թթվածին	29. Սելեն
8. Լուծված թթվածնով հագեցվածության տոկոս	30. Այրումին
9. Թթվածնի հնգօրյա կենսաքիմիական պահանջ	31. Քրոմ
10. Թթվածնի քիմիական պահանջ	32. Երկաթ
11. Ջրածնային ցուցիչ	33. Մանգան
12. Հանքայնացում	34. Պղինձ
13. Կոշտություն	35. Ցինկ
14. Հիդրոկարբոնատներ	36. Արսեն
15. Սուլֆատներ	37. Ստրոնցիում
16. Քլորիդներ	38. Կադմիում
17. Ֆտորիդներ	39. Կապար
18. Ֆոսֆատներ	40. Կոբալտ
19. Ֆոսֆոր ընդհանուր	41. Նիկել
20. Նիտրիտներ	42. Վանադիում
21. Նիտրատներ	43. Մոլիբդեն
22. Ամոնիում իոն	44. Բարիում
23. Սիլիցիում	45. Բերիլիում
24. Կալիում	46. Բոր
25. Նատրիում	47. Անտիմոն
26. Լիթիում	48. Անագ
	49. Քլորօրգանական պետիցիդներ
	50. Նավթամթերքներ

Տեղումներում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

1. Բարձրություն	19. Քրոմ
2. Ջրածնային ցուցիչ	20. Երկաթ
3. Նիտրատ իոն	21. Մանգան
4. Սուլֆատ իոն	22. Կոբալտ
5. Քլորիդ իոն	23. Նիկել
6. Ամոնիում իոն	24. Պղինձ
7. Ֆտորիդ իոն	25. Ցինկ
8. Տեսակարար
էլեկտրահաղորդականություն	26. Արսեն
9. Լիթիում	27. Սելեն
10. Բերիլիում	28. Ստրոնցիում
11. Բոր	29. Սոլիբրեն
12. Նատրիում	30. Կադմիում
13. Մագնեզիում	31. Անագ
14. Ալյումին	32. Ծարիր
15. Կալիում	33. Բարիում
16. Կալցիում	34. Կապար
17. Տիտան	35. Բիսմութ
18. Վանադիում	

Մթնոլորտային օդում որոշ աղտոտիչների սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները (ՍԹԿ)

Աղտոտիչի անվանումը	Միջինացված ժամանակը	ՀՀ-ում, մգ/մ ³	ԱՀԿ-ում, մգ/մ ³	ԵՄ-ում, մգ/մ ³
Ածխածնի մոնօքսիդ (CO)	15 րոպե	-	100	-
	30 րոպե	5	60	-
	1 ժամ	-	30	-
	8 ժամ	-	10	10
	24 ժամ	3	-	-
Ազոտի երկօքսիդ (NO ₂)	1 ժամ	-	0.2	0.2 (չպետք է գերազանցի տարվա մեջ 18 անգամից ավել)
	8 ժամ	-	-	-
	24 ժամ	0.04	-	0.125 (չպետք է գերազանցի տարվա մեջ 3 անգամից ավել)
Ազոտի մոնօքսիդ (NO)	1 ժամ	-	-	-
	8 ժամ	-	-	-
	24 ժամ	0.06	-	-
Ազոտի օքսիդներ (NO _x)	1 ժամ	-	-	-
	8 ժամ	-	-	-
	24 ժամ	-	-	-
Օզոն (O ₃)	1 ժամ	-	-	-
	8 ժամ	-	0.12	-
	24 ժամ	0.03	-	-
Ծծմբի երկօքսիդ (SO ₂)	10 րոպե	0.5	0.5	-
	1 ժամ	-	-	0.350 (չպետք է գերազանցի տարվա մեջ 3 անգամից ավել)
	8 ժամ	-	-	-
	24 ժամ	0.05	0.125	0.125 (չպետք է գերազանցի տարվա մեջ 3 անգամից ավել)
Ընդհանուր փոշի	24 ժամ	0.15	-	-
Կապար	տարեկան միջին	-	0.0005	0.0005
Կադմիում	տարեկան միջին	-	0.000005	0.000005
Արսեն	տարեկան միջին	0.003	-	0.000006
Նիկել	տարեկան միջին	0.001	-	0.00002
Մոլիբդեն	24 ժամ	0.02	-	-
Կոբալտ	24 ժամ	0.001	-	-

Էկոլոգիական նորմեր (ըստ ՀՀ կառավարության 2011թ.-ի դեկտեմբերի 27-ի N 75-Ն որոշման)

Որակի ցուցանիշներ	Որակի դաս					Միավոր
	I գերազանց	II լավ	III միջակ	IV անբավարար	V վատ	
Լուծված թթվածին	>7 կամ ՖԿ*	>6	>5	>4	<4	մգ O ₂ /լ
ԹԿՊ _s	3	5	9	18	>18	մգ O ₂ /լ
ԹԲՊ _{Cr}	10	25	40	80	>80	մգ O ₂ /լ
Ամոնիում իոն	0.2 կամ ՖԿ	0.4	1.2	2.4	> 2.4	մգ N/լ
Նիտրիտ իոն	0.01 կամ ՖԿ	0.06	0.12	0.3	>0.3	մգ N/լ
Նիտրատ իոն	1 կամ ՖԿ	2.5	5.6	11.3	>11.3	մգ N/լ
Ֆոսֆատ իոն	0.05 կամ ՖԿ	0.1	0.2	0.4	>0.4	մգP/լ
Ցինկ, ընդհանուր	ՖԿ	100	200	500	>500	մկգ/լ
Պղինձ, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+20	50	100	>100	մկգ/լ
Քրոմ, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10 (50)	100	250	>250	մկգ/լ
Արսեն, ընդհանուր	ՖԿ	20	50	100	>100	մկգ/լ
Կադմիում, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+1	ՖԿ+2	ՖԿ+4	>ՖԿ+4	մկգ/լ
Կապար, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10	25	50	>50	մկգ/լ
Նիկել, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10 (20)	50	100	>100	մկգ/լ
Մոլիբդեն, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 10	4xՖԿ կամ 25	8xՖԿ կամ 50	>8xՖԿ	մկգ/լ
Մանգան, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 100	4xՖԿ կամ 200	8xՖԿ կամ 500	>8xՖԿ	մկգ/լ
Վանադիում, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ+5 կամ 10	4xՖԿ	8xՖԿ կամ 100	>8xՖԿ	մկգ/լ
Կոբալտ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 20	4xՖԿ կամ 50	8xՖԿ կամ 100	>8xՖԿ	մկգ/լ
Երկաթ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 0.5	0.5	1	>1	մգ/լ
Կալցիում	ՖԿ	100	200	300	>300	մգ/լ
Մագնեզիում	ՖԿ	50	100	200	>200	մգ/լ
Բարիում	ՖԿ	2xՖԿ կամ 100	4xՖԿ կամ 250	1000	>1000	մկգ/լ
Բերիլիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	100	>100	մկգ/լ
Կալիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգ/լ
Նատրիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգ/լ
Լիթիում	ՖԿ	ՖԿ	-	2500	>2500	մկգ/լ
Բոր	ՖԿ	450	700	1000	>2000	մկգ/լ
Ալյումին	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	5000	>5000	մկգ/լ
Սելեն, ընդհանուր	ՖԿ կամ 10	20	40	80	>80	մկգ/լ
Ծարիր, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկգ/լ
Անագ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկգ/լ
ԹԲՊ _{Mn}	5 կամ ՖԿ	10	15	20	>20	մգO ₂ /լ
Ընդհանուր անօրգանական ազոտ	1.5 կամ ՖԿ	4	8	16	>16	մգ N/լ
Ընդհանուր ֆոսֆոր	0.1 կամ ՖԿ	0.2	0.4	1	>1	մգ լ
Քլորիդ իոն	ՖԿ	2xՖԿ	150	200	> 200	մգ/լ
Սուլֆատ իոն	ՖԿ	2xՖԿ	150	250	> 250	մգ/լ
Սիլիկատ իոն	ՖԿ	2xՖԿ կամ 10	4xՖԿ կամ 20	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգSi/լ
Ընդհանուր հանքայնացում	ՖԿ	2xՖԿ	1000	1500**	>1500	մգ/լ
Էլեկտրահաղորդականություն	ՖԿ	2xՖԿ	1000	1500**	>1500	մկՍիմ/սմ
Կոշտություն	2.8	10	20	40	<40	մգէկվ/լ
Կախված մասնիկներ	ՖԿ	1.2xՖԿ	2xՖԿ (30)	4xՖԿ	>4xՖԿ	մգ/լ
Հոտ (20°C և 60°C)	<2 (բնական)	2 (բնական)	2	4	>4	բալ
Գույն	(բնական)	>5 (բնական)	20	30	>200	աստ,

* ՖԿ - ֆոնային կոնցենտրացիա

** ռեզերվացիոն համար 1000

Օսանթագրություն. ՀՀ 14 խոշոր գետային ավազանների գետերի, գետերի առանձին հատվածների և վտակների որակի ցուցանիշների ֆոնային կոնցենտրացիաները և էկոլոգիական նորմերի ամբողջական ցանկը տրված է <http://www.armmonitoring.am/> ինտերնետային կայքում:

**Մակերևութային ջրերի աղտոտվածության չափանիշներ
(ըստ 1990թ.-ին ընդունված ձկնատնտեսական նորմերի)**

Բաղադրամասերը և ցուցանիշները	Վնասակարության լիմիտացված ցուցանիշը	Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա, մգ/դմ ³
Լուծված թթվածին	Ընդհանուր պահանջները	6-ից ոչ պակաս
ԹԿՊ ₅	-//-	3.0
ԹՔՊ	-//-	30.0
Ամոնիում իոն (NH ₄ ⁺)	Թունագիտական	0.5 (N/դմ ³ - 0.39)
Նիտրատ իոն (NO ₃ ⁻)	Սանիտարա-թունագիտական	40.0 (N/դմ ³ - 9.0)
Նիտրիտ իոն (NO ₂ ⁻)	Թունագիտական	0.08 (N/դմ ³ - 0.02)
Ֆոսֆատ իոն (PO ₄ ²⁻)	Ընդհանուր պահանջները	3.5
Ընդհանուր երկաթ	Զգայարանական	0.5
Սելեն	-//-	0.001
Պղինձ	Թունագիտական	0.001
Ցինկ	-//-	0.01
Ալյումին	-//-	0.04
Վանադիում	-//-	0.001
Քրոմ	-//-	0.001
Մանգան	-//-	0.01
Կալիում	-//-	50.0
Կալցիում	-//-	180.0
Մագնեզիում	-//-	40.0
Նատրիում	-//-	120.0
Կոբալտ	-//-	0.01
Նիկել	-//-	0.01
Արսեն	-//-	0.05
Կադմիում	-//-	0.005
Կապար	-//-	0.1
Բրոմ	Սանիտարա-թունագիտական	0.2
Մոլիբդեն	-//-	0.5
Ստրոնցիում	-//-	2.0
Սուլֆատ իոն (SO ₄ ²⁻)	-//-	100.0
Քլոր իոն (Cl ⁻)	-//-	300.0
Իոնների զումարը	Ընդհանուր պահանջներում	1000.0
Կախված մասնիկներ	Ընդհանուր պահանջներում	Կախված մասնիկների պարունակությունը բնական ֆոնից չպետք է գերազանցի 0.75 մգ/դմ ³

**«Արտակարգ բարձր աղտոտվածություն» և «բարձր աղտոտվածություն»
արտահայտությունների սահմանումը**

Բնական միջավայրի արտակարգ բարձր աղտոտվածություն համարվում է.

Մթնոլորտային օդի համար

Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիայի (ՍԹԿ) գերազանցումը.

- 20-29 անգամ. երբ այդ մակարդակը պահպանվում է 2 օրից ավելի
- 30-49 անգամ. երբ այդ մակարդակը պահպանվում է 8 ժամից ավելի
- 50 և ավելի անգամ:

Մակերևութային ջրերի համար

Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիայի գերազանցումը 100 և ավելի անգամ (այն նյութերը, որոնց համար սահմանված է ջրում լրիվ բացակայություն. որպես սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա ընդունվում է 0.01 մկգ/դմ³)

- լուծված թթվածնի պարունակության իջեցումը մինչև 2 մգ/դմ³ և ցածր
- թթվածնի հնգօրյա կենսաքիմիական պահանջի (ԹԿՊ₅) պարունակությունը 60 մգՕ₂/դմ³ և ավելի
- ջրի հոսի՝ մինչև 4 բալ և ավելի ուժեղացումը. որը բնորոշ չէ տվյալ տեղանքի համար
- 6 կմ² տարածությամբ տեսահորիզոնի 1/3-ից ավելի տարածքով որևէ թաղանթի (նավթային, յուղային և այլ ծագման) առկայությունը
- փափկամարմինների, ձկների, գորտերի և այլ ջրային օրգանիզմների և ջրային բույսերի համատարած ոչնչացումը:

Բնական միջավայրի բարձր աղտոտվածություն համարվում է.

Մթնոլորտային օդի համար

- որոշվող նյութի պարունակության ՍԹԿ-ից 10 և ավելի անգամ գերազանցումը

Մակերևութային ջրերի համար

- ՍԹԿ-ի գերազանցումը 10-ից մինչև 100 անգամ (նավթամթերքների, ֆենոլների և պղնձի իոնների համար՝ 30 -ից 100 անգամ)
- ԹԿՊ₅-ի կոնցենտրացիայի 15-ից մինչև 60 մգՕ₂/դմ³ պարունակությունը
- լուծված թթվածնի պարունակության իջեցումը 3-ից մինչև 2 մգ/դմ³
- մինչև 6 կմ² տարածությամբ տեսահորիզոնում ջրի մակերևույթի 1/4-ից մինչև 1/3 տարածությամբ թաղանթի առկայությունը (նավթային, յուղային և այլ ծագման)
- 6կմ²-ից ավելի տեսահորիզոնում ջրի մակերևույթի 1-ից մինչև 2կմ² տարածքով թաղանթի առկայությունը:

Ծանոթագրություն. օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների նորմատիվները (ՍԹԿ) հաստատվել են ՀՀ Կառավարության 2006թ. դեկտեմբերի 2-ի N 160-Ն որոշմամբ:

EMEP-Եվրոպայի մոնիտորինգի և գնահատման ծրագիր (European Monitoring and Evaluation Programme)

Ինֆորմացիայի պահպանման և վերլուծության բաժին

E-mail: monitoring-info@mail.ru

Հեռ. 26-13-94

Հասցե՝ ՀՀ, ք. Երևան, Կոմիտաս 29